

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови з методикою викладання

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)
« ___ » _____ 2022 р.

Реєстраційний № _____
« ___ » _____ 2022 р.

**DIGITAL-МЕТОДИКИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У
СТАРШІЙ ШКОЛІ**

Кваліфікаційна робота студентки групи
ЗАМм-17
ступінь вищої освіти магістр
спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Єфанової Анастасії Олексіївни

Керівник: Євтушенко Наталя Іванівна,
к.пед.н., ст. викладач кафедри англійської
мови з методикою викладання

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS ___ Кількість балів _____
Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Кривий Ріг – 2022

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Єфанова Анастасія Олексіївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело. Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І ХАРАКТЕРИСТИКА DIGITAL – ТЕХНОЛОГІЙ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ.....	6
1.1 Поняття граматичної компетентності у вивчення іноземної мови.....	6
1.2 Особливості та труднощі формування граматичної компетентності у учнів старших класів.....	12
1.3 Поняття Digital-технологій у викладанні іноземних мов та їх різновиди.....	17
Висновки до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОНЛАЙН-ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ.....	41
2.1 Дослідження Digital-технологій для викладання англійської мови.....	41
2.2 Організація та проведення експериментального навчання.....	50
2.3 Результати та оцінювання ефективності експериментального навчання.....	53
Висновки до розділу 2.....	62
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70

ВСТУП

В умовах сучасної глобальної комп'ютеризації наразі все більш актуальним стає використання цифрових технологій. З огляду на вимоги сучасного суспільства щодо надання освітніх послуг онлайн, система освіти має своєчасно враховувати їх, запроваджуючи нові формати забезпечення ефективної навчальної діяльності учнів всіх рівнів знань.

При такому підході, визначну роль варто віднести до web-технологій, які спрямовані на підвищення ефективності навчального процесу, активізації навчально-пізнавальної та самостійної діяльності учнів. Ключова роль у процесі надання освіти, належить вчителю, який є відповідальною особою за всебічний розвиток учнів, активізацію їх діяльності, сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. Наразі, професійна діяльність учителя стає складнішою: впроваджуються нові педагогічні технології, змінюється зміст освіти, з'являються нові види діяльності, що своєю чергою вимагає системного розвитку інформаційної компетентності всіх суб'єктів навчання. Педагоги все частіше звертаються до послуг мережі Інтернет, з метою використання інформаційних технологій для комунікації, співпраці та організації корпоративної роботи, а стрімкий розвиток сервісів глобальної мережі став провідною тенденцією в розв'язанні проблем навчальної мобільності всіх учасників навчально-виховного процесу.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що наразі існує не так багато методичних розробок, заснованих на впровадженні Digital-технологій в навчальний процес, з огляду на їх відносну новизну. Так, Digital-технології покликані не тільки урізноманітнити навчальний процес, але і встановити зворотний зв'язок вчителя та учнів, удосконалити організацію освітнього процесу на уроках англійської мови.

Теоретичним підґрунтям стали роботи таких дослідників, як: О.І. Башмаков, О.Г. Бермус, П.М. Бісіркін, Д.В. Бородаєв, Ю.А. Бріскін, Р.П. Бужиков, О.П. Буйницька, Т.М. Винарчук, О.О. Галочкіна, Я.М. Глинський та інші. Попри наявність низки наукових праць з проблеми формування граматичної компетентності, вона не є достатньо вивченою і потребує більш детального

розгляду.

Об'єкт дослідження – процес формування англомовної граматичної компетентності в учнів старших класів.

Предмет дослідження – способи активізації процесу формування граматичної компетентності учнів старших класів закладу загальної середньої освіти на основі онлайн ресурсів.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування, практична реалізація в освітньому процесі та аналіз ефективності комплексу завдань на основі Digital-технологій, спрямованих на формування граматичної компетентності учнів старших класів закладу загальної середньої освіти.

Для досягнення поставленої мети перед нами постає низка **завдань** для розв'язання, а саме:

1. Схарактеризувати поняття граматичної компетентності та її складності формування у процесі навчання англійської мови в старшій школі.
2. Визначити поняття Digital-технологій та дослідити їх роль у процесі формування граматичної компетентності.
3. Провести дослідження Digital-технологій для викладання англійської мов.
4. Дослідити підбір різновидів Digital-технологій для формування граматичної компетентності в учнів старших класів

Для досягнення мети та завдань даного дослідження в роботі використано такі методи: аналіз літературних джерел, метод спостереження, бесіди, експеримент, аналіз навчальних програм та посібників.

Структура та обсяг роботи. Наукова робота складається зі титульного аркуша, заповнення про дотримання принципів академічної доброчесності, змісту, вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу та списку використаних джерел. Повний обсяг магістерської роботи складає 72 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЇЇ ФОРМУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

1.1 Поняття граматичної компетентності у вивченні іноземних мов

Природа термінів «компетентність» та «компетенція» вивчалася дослідниками багато років, але єдиного тлумачення даних понять не існує і на цей час. Число праць, присвячених компетентнісному підходу нараховує вже сотні наукових досліджень зарубіжних і вітчизняних авторів, які мають певний світоглядний і теоретико-методологічний підхід і свій оригінальний погляд на проблему. Спробуємо визначити причини, які викликають потребу в реалізації компетентнісного підходу у процесі навчання. На думку багатьох науковців до причин реалізації даного підходу належать:

- Розвиток системи навчання та його перехід на сучасну парадигму;
- Введення нових освітніх програм у навчальний процес перевиданням застарілих навчально-методичних посібників відповідно до канонів сучасності;
- Зосередження навчального процесу на розвиток основних компетенцій для використання їх на практиці;
- Забезпечення учнів якісною освітою.

Велика кількість науковців та педагогів впевнені, що навчання повинно відтворюватись в формі нової парадигми основаної на компетентнісному підході.

Поняття компетентності було створено у 60 – х рр. у Сполучених Штатах Америки, де було вперше використано в діяльнісній освіті, ціллю якої були масово навчання професіоналів, педагогів, конкурентоспроможних спеціалістів на ринку праці. На початку свого існування дане поняття застосовувалось в межах біхевіористського підходу, тому зазнавало недостатнього розвитку творчих здібностей учнів. Внаслідок цього науковці запропонували розділити дане поняття, які в надалі набули власних особливостей та сфер застосування: компетентність і компетенція.

Величезна кількість думок з приводу поняття «компетенції» і методів його дослідження є серйозним аргументом, який підтверджує стабільно високий інтерес

до даної проблеми. Отже, розглянемо більш детально наступні ключові терміни: «компетенція» та «компетентність».

У “Новому тлумачному словнику української мови” слово “компетенція” визначається як “добра обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи, особи” [18, с. 874]. Також проаналізувавши статтю з інтернет-джерела можемо стверджувати, що компетенція походить від латинського слова *competencia* – певна кількість питань, які людина може вирішити та має певний досвід та обізнаність в них. Також відповідно до даного ресурсу компетенція - це отриманні знання з загальної середньої освіти, вони відбиваються у можливості учня застосовувати уміння, навички при вирішенні певних проблемних ситуацій та задач [9]. Відповідно до компетенції освіти - це віддалена від суб'єкта, передчасна задана соціальна вимога відповідно до освітньої підготовки учня, яка є невід'язною частиною якісної та ефективної діяльності в конкретній галузі, а саме соціально сформований результат [6, с. 409]. На думку багатьох вчених компетенція - це певна особистісна властивість фахівця розв'язувати визначений тип професійних питань.

На думку одного з вітчизняних науковців С. Бондаря існує таке трактування: компетенція, на його думку – це вміння розв'язувати задачі, які дають не тільки володіння готовою інформацією, а також активною участю розуму, творчих здібностей особистості [1, с. 9], також він наводить пояснення компетентності. Він вважає, що компетентність – це певне вміння людини діяти, але жодна особа не буде діяти без власного бажання. Суть компетентності може з'явитись лише у тісному зв'язку цінностей, а саме при умові зацікавленості у тому чи іншому виді активності. Отже, цінності є базовим компонентом всіх компетенцій [1, с. 9]. Ми вважаємо, що у вище наведених означеннях компетенції є практична активна діяльність, рефлексія та навіть ціннісна складова.

Досліджуючи термін «компетенція» слід враховувати, що даний термін вживається стосовно інтегрованої характеристики якості учня, а саме він є результатом досягнень особистості в процесі навчання, який відображується у досвіді чотирьох типів:

- Досвід пізнання, який з'являється у вигляді знань;
- Досвід відтворення наявних способів діяльності у вигляді умінь розв'язувати задачі за зразком;
- Досвід з відтінками творчої діяльності у вигляді знань та вмінь, які дозволяють продуктивно розв'язувати проблемні питання;
- Досвід в емоційно – ціннісному відношенні у вигляді особистісних орієнтацій.

Досліджуючи термін компетенції, які нам вдалось проаналізувати з різноманітних інформаційних джерел потрібно виокремити такі основні слова, які стали характеристикою даного феномену:

- Перш за все, відношення по праву, а саме певна галузь, питання в яких особистість має досвід, навички, що дає їй змогу судити про будь-що;
- Доручення надані законом, певним статутом, іншим актом органу або посадовцю;
- Предметна сфера, в якій особистість має чудову обізнаність та навіть проявляє власну ініціативу до виконання діяльності;
- Знання та навички в різних сферах життя;
- Унікальний інформаційний резерв особистості, організації;
- Досвід та обізнаність про спосіб організації і керування дійством для реалізації поставленої цілі;
- Інтегрований комплекс особистісних характеристик (умінь, навичок, знань, цінностей), які забезпечують відтворення фахової діяльності та досягнення бажаного результату;
- Фундаментальна характеристика особистості;
- Певні внутрішньо – психологічні новоутворення, що проявляються у діяльності людини;
- Системна характеристика якості наявного досвіду особистості, іншими словами категорія результату навчання;
- Прозора система ціннісно - смислових знань, що має взаємопов'язані між собою елементи, що активуються і збагачуються у процесі

діяльності у нормах появи справжніх життєво - необхідних питань, які зустрічає власник компетенцій.

Виходячи з вище наведеної інформації ми можемо аналізувати компетенцію у чотирьох різних сутностях:

- Як обсяг питань, в яких людина має обізнаність;
- Обсяг зобов'язань, призначених суб'єкту (посадовцю, певній організації, органам управління);
- Як досвід, певний «інформаційний резерв» у конкретній предметній сфері, якою володіє людина;
- Соціально устаткована вимога до підготовки особистості у певній галузі;

Отже, аналізуючи всі запропоновані визначення понять можемо провести певну «межу» між ними, оскільки в одних із них звернуто увагу на зовнішній діяльності, а в інших на внутрішніх особистісних характеристиках людини; знання - це певна передумова навичок та вмінь; деякі компетенції навіть мають цінності та відношення.

Розглянемо більш детально поняття компетентності. Відповідно до енциклопедії освіти, за редакцією В.Г. Кременя: компетентність в процесі навчання отримує особистість не лиш під час вивчення предмета з освітньої програми, групи предметів, а й в процесі пізнання нетрадиційної освіти, а саме в середовищі в якому розвивається молода людина.

Вітчизняні вчені по – різному дають визначення компетентності. Найбільш розповсюджене визначення: компетентність – це єдність знань та вмінь, які особа потребує для продуктивної діяльності: уміння аналізу інформації, уміння використовувати проаналізовану інформацію, та передчасно бачити результат своєї діяльності [13].

На думку І.В Родигіної компетентність має одну головну особливість: «компетентність» - це не тільки особливі вміння та навички, не логічні абстрактно - мисленнєві дії, а дане явище є конкретними, життєвими діями, які потребує кожна людина у суспільстві не залежно від віку, статі та соціального

статусу [13].

В наведених визначеннях ми можемо виокремити наступні головні характеристики компетентності:

- Продуктивне використання вмінь, що дає змогу успішно виконувати професійну діяльність, відповідно до канонів робочого місця;
- Орудувати знаннями та здібностями, які є необхідними для здійснення робочих операцій за фахом та водночас автономності та мобільності у процесі розв'язання професійних питань;
- Всебічно розвинене співробітництво з колегами і фаховим міжособистісним середовищем;
- Скомплектоване поєднання досвіду, умінь та установок, кращих для здійснення професійної діяльності в виробничому середовищі;
- Вміння виконувати якусь справу ефективно в різних контекстах ураховуючи високий рівень саморефлексії, відповідальності та саморегулювання;
- Швидкою та мобільною реакцією на зміни обставин та середовища.

Аналізуючи головні характеристики людини, слід пам'ятати, що вони є змінними за своєю сутністю також вони мають актуальний характер узагальнених навичок у співвідношенні з предметними знаннями та здібностями у конкретних ситуаціях; проявляють себе в здатності робити вибір, обґрунтовуючись на самооцінці.

В результаті аналізу даних понять ми дійшли до висновку, що поняття «компетенція» та «компетентність» були проаналізовані великою кількістю науковців та більшість з них вважає, що ці два наукових терміни мають синонімічне відношення один до одного, деякі науковці ж навпаки наголошують на вадливості сприймання термінів за їх різною сутністю. Сутність понять відкривається в таких термінах, як : «навички», «досвід», «знання», «обізнаність», тобто іншими словами це певні здібності, які молода людина досягнула та розвинула у навчальному процесі.

Отже, компетенція - це певна умова, володіння якої зображується в

здатності розв'язувати складні задачі, а компетентність - це підсумовування, оцінка досягнення (або недосягнення) даної умови [6, с. 409]. В українській та закордонних мовах ми можемо характеризувати компетентність як властивість, характеристику людини, яка дає їй можливість розв'язувати певні задачі, робити певні судження у різних галузях нашого життя. Базою цієї властивості є обізнаність, досвід, знання особистості. Саме в цьому полягає характер даного поняття «компетентність».

Компетентність - це результат набутих компетенцій. Один з ключових елементів компетентності є повна готовність до вирішення поставленої мети і елемент особистісних рис характеру людини, а саме : «мобільність», «рішучість», «ініціативність», «ентузіазм».

Тому, ми належимо до числа науковців, які розділяють поняття «компетенція» та «компетентність», тому що компетентність, порівняно з компетенцією, яка має у своєму понятті такі слова «знання», «навички», що передбачають активну діяльність особистості за звичайною ситуацією, має компонент готовності, як було зазначено вище, до ситуації через особистісну характеристику учня, через перехід від якості знання до якості дії, яка може бути своєю чергою нестандартною. Тому можемо стверджувати, що поняття «компетентність» є набагато ширшим у даній галузі.

Говорячи про компетентність слід зазначити, що її мета полягає в навчанні іноземних мов, а формування і розвитку перш за все комунікативної компетентності, а саме вміння підтримувати зв'язки з англomовним суспільство. Комунікативна компетентність своєю чергою має певну структуру і складається з трьох основних компетентностей:

1. Прагматична компетентність;
2. Соціолінгвістична компетентність;
3. Лінгвістична компетентність, яка складається з: лексичної, граматичної, семантичної, фонологічної, орфографічної та орфоепічної компетентності.

1.2. Особливості та труднощі формування граматичної компетентності в учнів старших класів

Сучасне суспільство намагається вдосконалювати середовище та різні сфери свого життя та освіта теж не залишається осторонь. Тому ми можемо спостерігати сучасні реформи української освіти, в результаті яких з'явилась Нова українська школа – школа, в якій процес навчання має відбуватися за допомогою практичної діяльності. Також, сучасна школа зосереджена на переорієнтації процесу навчання, а саме на відмовленні від традиційних канонів, методів та способів освіти, прийнятті продуктивних нововведень та появі антропоцентричної теорії на зміну комунікативно – прагматичній. Нова українська школа зосереджена на використанні педагогічної науки, основна ціль якої є всебічним розвиток особистісних характеристик, а саме: навичок, знань, умінь, компетентностей, відношення до діяльності. Також, слід зазначити що в освітньому процесі віддають перевагу мовленнєвій компетентності, яка є основною в системі полікультурного іншомовного процесу навчання XXI століття

Ми вважаємо, що опанування граматичної компетентності відіграє важливу роль в житті людини, оскільки різні життєві ситуації породжують потребу запитувати, розповідати певну інформацію, причини діалогу, цілі особи тощо. Кожна мова світу має власні, особливі мовні засоби, які дають нам змогу задовольнити дану потребу. Мовні засоби об'єднуються між собою за допомогою певних закономірностей, іноді люди можуть спілкуватись навіть не усвідомлюючи їх. Граматичні конструкції дозволяють людині передавати чітко та зрозуміло хід її думок, вони відіграють важливу роль у процесі опанування мовою та мають «будівельну» функції в усному та письмовому мовленні.

Також, граматична компетентність дає нам змогу вирішувати комунікативні ситуації, а й допомагає зрозуміти логіку рідної мови, розвиває когнітивні здібності людини: логічне мислення, здатність до узагальнення та аналізу, спостережливість, рефлексію тощо.

Згідно з працями авторів з методичної літератури, граматики - це явище, яке стало причиною конфліктів між вченими та педагогами. В процесі удосконалення

та розвитку історія граматики має різноманітні теорії про те, яку роль вона грає у процесі опанування іноземними мовами. Граматика відіграла важливу роль у граматиці – перекладному підході, на відмінну від прямого методу навчання, представники якого уникали взагалі вивчення даного явища. В сучасному світі педагоги віддають перевагу об'єктивному методу, за яким граматика залишається ключовим засобом навчання англійської мови в освітньому процесі.

Ми можемо спостерігати, що технологія розвитку граматичної компетентності швидко впроваджується в освітній процес та безпосередньо мета граматичної компетентності полягає у вивченні граматичних засобів та здатністю використати їх у спілкуванні. Отже, розглянемо більш детально, що собою представляє граматична компетентність в освітньому процесі:

1. Вміння не тільки розуміти, а й висловлювати свої думки, оформлені у висловлюваннях, створених за канонами англійської мови;
2. Обізнаність у граматиці, що дає змогу поєднувати між собою лексичні одиниці у смислово – логічне висловлювання;
3. Вміння та навички використовувати граматичні конструкції у процесі мовлення для вирішення комунікативних завдань [14, с. 54].

Проаналізувавши сутність граматичної компетентності ми маємо проаналізувати інформацію про засоби опанування нею, до них ми можемо віднести експліцитний та імпліцитний шлях, а саме через системний підхід до навчання, під час вирішення різноманітних завдань, або абсолютно протилежний до нього підхід, а саме мимовільний, його суть полягає у певному інтуїтивному навчанні в комунікативних ситуаціях. Ванівська О.М. вважає що існують певні взаємодіючі види знань: експліцитне, імпліцитне, при цьому слід зазначити, що експліцитне знання може перетворюватись в імпліцитне в практиці. Дані типи знань можемо розділити на дві категорії: вивчені та засвоєння знання, тобто можуть бути результатом цілеспрямованого навчання [2, с.72].

Можемо виокремити послідовні етапи розвитку граматичної компетентності для особистості:

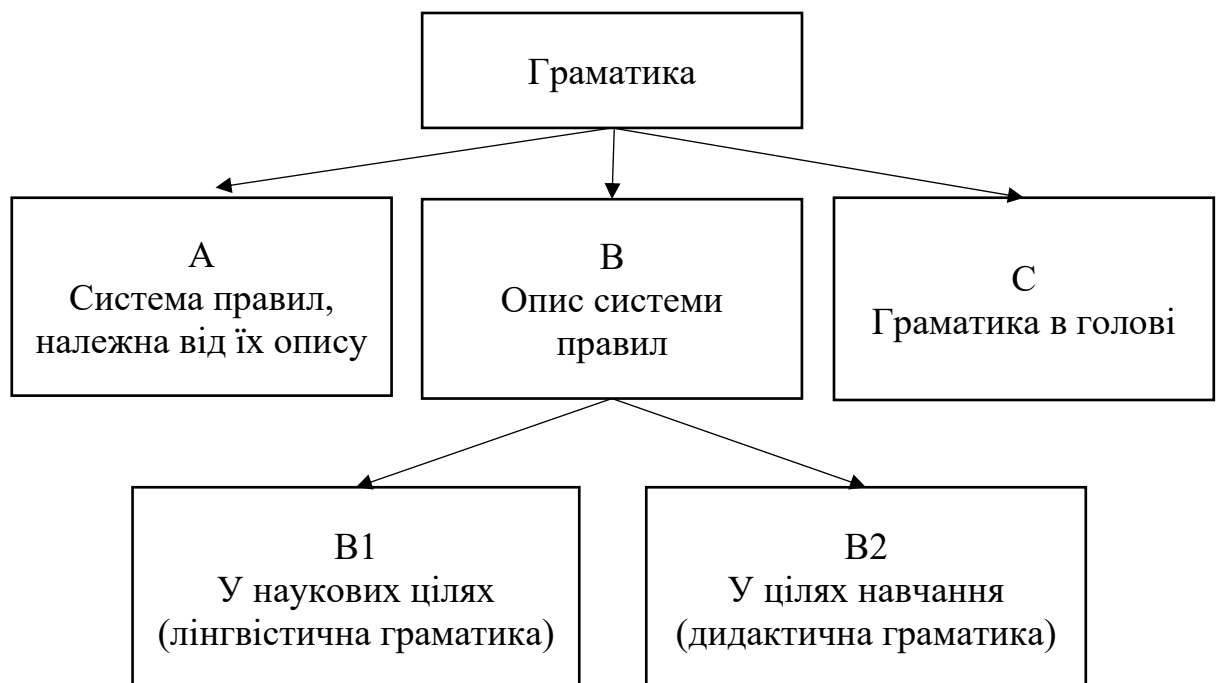
1. Етап ознайомлення з граматиною та її особливостями;

2. Етап наслідування (учень виконує завдання за прикладом);
3. Етап перетворення граматичного явища;
4. Ефективне використання граматичних форм у різних комунікативних ситуаціях[16].

Аналізуючи шляхи опанування граматики, ми повинні звернути увагу на її компоненти: навички, граматичні конструкції та уміння. Розглянемо більш детально дані компоненти.

Відповідно до наукового посібника С.В. Семчинського ми можемо виокремити три види граматичних знань - А, В, С [14]:

Таблиця 1.1 Види граматичних знань

Володіння граматиною - це не лише знання правил та усіх граматичних особливостей мови, а й вміння їх застосовувати на практиці. Граматичні навички мають мати стійкість, адаптивність та мають бути доведені до автоматизму (використовуватись на підсвідомому рівні).

Особистість, яка володіє репродуктивною граматичною компетентністю, може виражати хід своїх думок, як в усному, так і у письмовому мовленні. Саме вибір коректної граматичної конструкції залежно від часу, події та місця та стосунків між співбесідниками, дає нам змогу розв'язувати комунікативні

проблеми. Обрана граматична структура використовується з урахуванням синтаксичних і морфологічних правил мови на якій спілкуються особи. В процесі навчання учень виконує даний процес та таким чином засвоює граматику та вирази за допомогою, яких він надалі може досягти будь-яку мовленнєву ціль.

Формування рецептивних навичків у процесі навчання – не менш важливий фактор, який допомагає нам розуміти співрозмовника у різних мовленнєвих формах. Порівняно з репродуктивною граматичною компетентністю, яка надає нам можливість виражати наші думки та емоції, рецептивна граматична компетентність полягає у вмінні розпізнавати звукові образи граматичних конструкцій. Складнощі у розвитку граматичної компетентності полягають в індивідуальних, когнітивних особливостей учнів, самої мови, яку вивчає учень та середовище в якому надають знання.

Аналізуючи індивідуальні особливості дітей, ми повинні розуміти, що будь – яка іноземна мова не є головною у житті дитини, тому її використання не грає важливу роль. Отож, слід зазначити, що вивчення іноземною мовою не можливе без мотивації, вміння узагальнювати інформацію та вміння запам'ятовувати нову інформацію.

Також більшість труднощів при опануванні іноземною мовою з'являються через синтаксичні, морфологічні особливості та навіть її історію походження. Найяскравіший приклад граматичних особливостей може бути продемонстрований на часових формах дієслів: українська мова має три (активні) часи, німецька мова має шість часових форм та англійська мова налічує шістнадцять. Тому іноді учні стикаються з проблемами у вивченні іноземних мов через те, що вони не є ідентичними, відрізняються багатьма факторами один від одного. Для подолання подібної проблеми іноді рекомендовано вивчати граматичну систему у тісному зв'язку з першою іноземною мовою, яку вивчають учні. Порівняння даного типу дає нам можливість провести паралель між мовами та пояснити їх особливості у повному обсязі.

Ми можемо класифікувати труднощі у вивчення іноземної мови за чотирма категоріями:

- Ідентичний спосіб творення слів та їх значення;
- Не ідентичний спосіб творення слів;
- Відрізняється кількістю значень;
- Граматичне явище, яке не існує в іноземній мові у порівнянні з іншими мовами.

Та третій тип труднощів зумовленим середовищем та умовами в яких навчається учень, а саме причиною даних проблем може стати неузгодженість вивчення рідної і іноземної мови, вчитель відіграє не менш важливу роль у ставленні учня до предмета, його методи та досвід.

Отже, ми проаналізували труднощі, які можуть спіткати учнів у процесі опанування іноземною мовою та спробуємо дослідити, які саме теми та граматичні конструкції слід опанувати учням у старшій школі. Для цього проаналізуємо державні стандарти загальної середньої освіти.

Державні стандарти загальної середньої освіти – це певні зобов'язання та вимоги до обов'язкових досягнень у процесі навчання та компетентностей здобувача загальної середньої освіти. Програми допомагають педагогам та навчальним закладам визначити обсяг навчального навантаження, характеристики змісту процесу навчання, допомагає обрати принципи організації освітнього процесу, визначити змістові лінії та очікувані результати навчання за освітніми галузями [8].

Ми розглянемо детально, які саме граматичні компетентності повинен мати учень 10 – го класу у старшій школі згідно з програмою затвердженою Міністерством освіти та науки. Перш за все мета даної навчальної програми полягає в отриманні особистістю іншомовного досвіду, що допомагає розвинути комунікативні компетентності для комфортного спілкування даною мовою (незалежний мовець). Також програмою передбачено опрацювання усіх аспектів мови, а саме: говоріння, письмова діяльність, читання та сприйняття мови на слух (тобто розвиток репродуктивних та рецептивних компетенцій)

Зміст програми для розвитку граматичної компетентності у 10 класі полягає у виконанні наступних завдань:

- Вміти діяти у комунікативних ситуаціях згідно з темами, затвердженими навчальною програмою;
- Здатність сприймати аутентичні тексти на слух;
- Здатність читати та розуміти автентичну інформацію;
- Здатність виражати свою думку у письмовій формі згідно з обраною цілю;
- Вміти використовувати набуті компетентності у тісному зв'язку рідної мови та інших шкільних предметів, використовуючи їх як спосіб пізнання англійської мовою;
- Вміти використовувати різні невербальні засоби у разі потреби;
- Вміти використовувати мову для власних потреб та критично аналізувати інформацію;
- Здатність висловлювати без обмежень свої думки та почуття;
- Вміння користуватися комунікативними стратегіями іноземної мови для власних цілей;

Отже, в 10 класі діти повинні мати достатньо широкий спектр знань та компетентностей, що змушує нас використовувати різні технології та методики, зосереджені на продуктивному сприйнятті різних граматичних особливостей іноземної мови.

1.3 Поняття Digital-технологій у викладанні іноземних мов та їх різновиди

В сучасному суспільстві явище інформатизації відіграє важливу роль. Інформація захоплює всі аспекти нашого життя, включаючи систему освіти та всі її ланки. В результаті даного процесу ми можемо спостерігати зміни у формі навчання і появи нових теоретичних понять: «digital – технології», «комп'ютерне навчання», «інформаційно-комунікаційні технології».

Впровадження інформаційно – комунікативних технологій має позитивний вплив на освітній процес та зокрема на успіхи та досягнення учнів. Ми можемо все частіше спостерігати застосування активних методів навчання, що допомагають розвивати такі когнітивні здібності, як: незалежність, самостійність, критичне мислення, мобільність. До найпотужнішого джерела активної діяльності студентів та учнів у процесі розвитку власних вмінь, навичок, творчих та інтелектуальних здібностей є використання сучасних технологій.

Новітні технології – це тип інформаційно – комунікативних технологій, які існують у неподільному зв'язку з комп'ютеризованим навчанням. Також використання новітніх технологій – це не тільки впровадження технічних засобів, але й впровадження нових форм та методів навчання, новітні парадигми у навчальному процесі. Бурхливий розвиток технічного феномену спричинило появу величезної кількості понять пов'язаних з освітнім процесом, тому вивчаючи педагогіку та її методики ми часто можемо зустріти на сторінках підручника такі терміни: «digital learning», «цифрова педагогіка» , «онлайн педагогіка» (online pedagogy), «гібридна педагогіка» (hybrid pedagogy), критична цифрова педагогіка (critical digital pedagogy), «цифрові гуманітарні науки» (digital humanities) .

Звернемо увагу на те, що технічним феномен продовжує удосконалюватись щоденно та в результаті ми можемо стверджувати про чисельну появу сервісів мережі Інтернет в найближчому майбутньому, які дають можливість створювати освітній простір для учня урахуваючи всі його особливості, слабкі та сильні сторони у вивчення навчальної дисципліни. На даний момент освітній простір можна створити з урахування таких умов[12 с.12]:

- Застосування програм – оболонок для освітнього процесу;
- Створення та розвиток освітнього простору використовуючи WEB 2.0 сервіси.

Останнім часом вивченням WEB 2.0 сервісів та їх використанню в різних сферах освіти присвячена чисельна кількість вітчизняних та зарубіжних науковців. Можемо виокремити Є. Д. Патаракіна [11] .

Автор Є. Д. Патаракін розкриває сутність WEB 2.0 – це онлайн сервіси, що дають змогу користувачам організовувати спільну онлайн діяльність у освітньому процесі. За словами Є. Д. Патаркіна дані сервіси дають можливість обмінюватись та спільно користуватись файлами, інформацією [11].

Крім того, С. Доунс створив поняття eLearning 2.0 і він створив гіпотезу, що в використанні до навчання можливості WEB 2.0 характеризується переходом до форми навчання в якій ключовим елементом педагогічного процесу є сам учень. Слід ураховувати, що учні також стають більш незалежними з погляду на дисципліну та організацію уроку, але й більш діяльним у формуванні учбової інформації та в співдіянні з всіма членами групи [24].

До ознак WEB 2.0 належать:

- Суспільні інструменти;
- Суспільні системи;
- Іменоване соціальне програмне забезпечення (WEB-журнали (блоги), Вікі, RSS (Really Simple Syndication) і підкастинг – канали, пірінгові мережі (P2P) обміну мультимедіа додатків і соціальні закладки).

Лінгвісти виокремлюють такі види сервісів WEB 2.0 :

– блоги (від англ. WEB log) і мікроблоги, зосередженні на відтворенні особистого інформаційного середовища для користувачі у формі інтернет - щоденника (онлайн-журналу), що дає нам можливість взаємодіяти з інформацією, передавати та оброблювати її та навіть знаходити в інтернет просторі;

– соціальні мережі (англ. social networking service), які покликані для єдності суспільства та дають нам можливість писати про себе, створювати відриті та закриті групи однодумців, реалізовувати різноманітні питання та спільні заходи;

– вікі-проекти – ресурси (web – сайти) групова активність, спрямована на створення гіпертексту та має за мету створення електронних та медіабібліотек. До них належать: (класифіковані енциклопедії, довідкові матеріали, словники, описові та інші допоміжні документи та дані, пошук адреси та безкоштовний доступ до Інтернету;

– соціальні мультимедіа створенні для зберігання та колективного користування, взаємообміну, змінення, коментування мультимедійної інформації (аудіо, відео, фото, анімація);

– соціальні пошукові системи і сервіси закладок, *мета котрих полягає у колективному пошуку інформаційних матеріалів, груповому створення, обміну та організації даної інформації на тематичні інтернет - сервіси;*

– соціальні геоінформаційні системи, створюють колективне редагування, систематизацію, зіставлення, опис та застосування їх для вирішення проблемних питань. Зазвичай соціально геоінформаційні системи відносяться до того простору, про який вони надають інформацію;

– багатокористувацькі мережеві ігри (Massively Multiplayer Online Games) – це чисельність онлайн-ігри, які дають змогу грати одночасно багатьом учасникам процесу, до характеристик онлайн – ігор належать: вигадані персонажі, різні касти суспільства, власна економіка, система нагород та покарань.

Враховуючи вищесказане слід ураховувати, що користування даними WEB 2.0 сервісами вимагає певних зусиль та часу не тільки від сучасних студентів, але й від педагогів. В результаті ми можемо спостерігати зміну ролі викладача у освітньому процесі, він може заохочувати учнів до навчання лише застосовуючи онлайн ресурси, будучи в ролі наставника, який може поділитись своїм досвідом або в ролі організатора даного процесу [7, с. 610].

Сьогодні змушує людину адаптуватися під умови життя та складнощі, ситуація в нашій країні допомогла швидко розвинути дистанційне навчання та змусила тисячі людей отримати навички у даній сфері. На даний момент ми можемо виокремити окремі платформи, які не тільки допомагають у педагогічній діяльності, а й навіть дають будь-якій людині отримати знання з галузі в якій вона зацікавлена. До такого типу платформ ми можемо віднести Udacity, Coursera, Future Learn, Edx, Alison, Simpli learn. Дані платформи дають нам змогу отримати самостійно освіту, підвищувати рівень професіоналізму та навіть стати спеціалістом в окремій галузі. Не дивлячись на те що, деякі науковців вважають

дане питання недостатньо вивченим та проблемним, студенти, педагоги та дослідники схильються до думки, що подібний формат опанування освіти тільки починає набирати обертів в нашому житті та в майбутньому взагалі стане неподільною його частиною. На думку вчених [20, 26] освіта в учбових закладах буде підпорядковуватись правилам цифровою педагогікою.

Цифрова педагогіка в свою чергу характеризується застосуванням електронних засобів в учбовому процесі, головна мета якого полягає у покращенні та розвитку освітньої системи [20]. В результаті впливу технологій на процес навчання він в цілому змінює його формат та стиль викладання матеріалу на уроках. Науковець Дж. Стоммел в одній із своїх робіт, а саме у цифровому журналі охарактеризував цифрову педагогіку:

- Зосередження на практиці взаємодії учасників;
- Позитивне відношення до різноманітностей та новий шлях комунікації, співпраці;
- Застосування методів, які виходять за межі традиційної системи освіти;
- Активне заохочення всіх осіб навчального процесу (студентів, педагогів), як повноцінних та рівноправних учасників [26].

Цифрове навчання дуже швидко намагається стати незамінним в нашому житті, в результаті його інтеграції у системи освіти, ми можемо виокремити етапи вторгнення даного типу педагогіки у більшість закладів освіти, особливо на уроках іноземної мови:

1. Використання гібридного формату навчання (blended learning), що уособлює собою об'єднання навчання з використанням цифрових технологій та звичне для нас очне навчання з педагогом.

2. Створення та поява певних онлайн курсів для учнів та студентів, з метою знайти та подолати їх труднощі у граматиці та лексиці іноземної мови або ж у поглибленні знань з написання листів та есе.

3. Створення та поява певних онлайн курсів для підвищення кваліфікації педагогів.

4. Дослідження та аналіз досвіду адаптивної форми навчання (за допомогою отриманих даних аналізується різні елементи навчання (його зміст, засоби та методи, освітній процес, швидкість навчання), що дає змогу створити особливу та високопродуктивну учбову стратегію учня)

Відомо, що веб сервіси мають вплив на учбовий процес та активно розвивають досвід користування ІКТ, що складається з:

- Готовності до застосування ключових методів, способів отримання та зберігання і обробки інформації;
- Готовності використовувати технічні засоби, як засоби керування інформацією;
- Навик презентувати досягнення своєї праці;

Також аналізуючи особливості вивчення іноземної мови технічними засобами, слід ураховувати, що головна проблема опанування англійською мовою школярами була та залишається відсутність англійськомовного простору. Саме цифрові гуманітарні науки можуть вирішити дану проблему, особливо з застосуванням технічних засобів на уроках англійської мови. Основну роль відіграє застосування інформаційно аутентичних матеріалів, що формують не тільки словниковий запас учнів, а й граматичні навички та вміння, комунікативну компетенцію та навіть мотивує та формує зацікавленість учнів до культури народу та їх цінностей.

1. Впровадження технічних засобів допомагає у вирішенні таких завдань: Дає змогу студентам ознайомитись з «мовою в живому контексті», а саме «зв'язує урок з реальним світом і показує англійську мову в дії»;

2. Мультимедійні матеріали, створюють іншомовне середовище, що дозволяє нам у легкий спосіб імітувати мову «native speakers» та не заучувати правильну вимову. Саме візуальні матеріали дозволяють нам побачити рухи мовленнєвого апарату, тож це в свою чергу має позитивний вплив на опанування фонетичного аспекту мови.

3. Удосконалює когнітивні здібності учнів (увагу, зосередженість, пам'ять), оскільки саме через органи зору і слуху учень сприймає важливу інформацію про навколишнє середовище;

4. Допомагає об'єднувати різні аспекти мовленнєвої комунікації : аудіювання, мовлення, читання;

5. Заохочує інтенсифікацію освітнього процесу, оскільки інформація, наведена в візуальній формі, швидше та простіше сприймається учнями;

6. Розвиває культурну обізнаність та кругозір дитини;

7. Заохочує школяра до активності та відтворює атмосферу єдиної пізнавальної діяльності, що надалі має своє відображення у самозаохоченні;

8. Дає змогу пізнати та набути вмінь та навичок міжкультурної комунікації .

Проаналізувавши праці зарубіжних та вітчизняних вчених ми можемо виділити декілька підходів до класифікації комп'ютерних технологій:

1. За видом технічних засобів:

- Аутентичні (тобто матеріали, які з'явилися в результаті діяльності носіїв мови та не мають відношення до учбових цілей);

- Навчальні (штучно сформовані для вирішення начальних завдань)

2. За видом сприйняття та засвоєння матеріалів:

- Аутентичні аудіо – матеріали;

- Аутентичні відео – матеріали;

- Аутентичні аудіо – відеоматеріали.

3. За видом демонстрації:

- Різноманітні навчальні матеріали, які відображаються технічними засоби навчання: відео (телепередачі, програми), комп'ютерне забезпечення, Інтернет ресурси тощо.

Сучасні технічні засоби також дозволяють вирішити головну задачу викладача, а саме вони можуть створити унікальне англomовне середовище для розвитку володіння мовою на практиці, також це дозволяє нам обрати методи, які

повною мірою вдосконалюють вміння та навички, допомагають учням проявляти ініціативу та активність на уроці.

Головна мета вчителя - заохочувати пізнавальну активність школярів у процесі опанування іноземної мовою. Тому викладачі часто використовують різні технології на практиці, а саме вивчення інформації в співпраці, проектна методика, застосування нових інформаційних технологій, Інтернет - ресурси. За допомогою даних педагогічних технологій вчитель не лише мотивує школярів, але й створює особистісно – орієнтований підхід та диференційований освітній процес згідно з рівнем знань кожного учня та його когнітивних здібностей.

Автентичний матеріал відіграє важливу роль в освітніх технологіях, оскільки коректне користування комп'ютерними технологіями дозволяють об'єднувати мовленнєві та фахові вміння школярів, формують головну довготривалу мотивацію у вивченні іноземної мови, тому що розвивають різні види компетенцій та розширюють комунікативне поле школярів [15].

Також впровадження технічних засобів на уроках, зокрема комп'ютерів має безліч переваг:

- Перш за все це обставити які забезпечують нас комунікативними ситуаціями з реального життя (міміка, жести, мова);
- Заохочення навиків читання, що в свою чергу відіграє важливу роль у розумінні лексики;
- Ефективне покращення навиків усної мови;
- Безліч різноманітних соціально – культурних цінностей зображених в автентичному матеріалі;
- Безліч різноманітних розмовних випадків;
- Адаптованість застосування автентичних матеріалів.

Згідно з дослідженнями вищевказаних авторів Digital технології мають властивість передачі матеріалів та отримання фідбеку в процесі їх засвоєння з ціллю розвитку вмінь та навичок школяра на уроках. Також ми можемо стверджувати, що впровадження різних технічних засобів в освітній процес повністю змінює формат уроку, надає йому цікавості та пробуджує інтерес

школярів до інформації про країну, не говорячи про збільшення лексичного запасу.

До інших переваг використання комп'ютерної техніки на уроках дослідники відносять можливість індивідуального навчання та удосконалення мотивації мовленнєвої діяльності школярів. Оскільки, дані засоби на уроках іноземної мови надає комунікацію з реальними об'єктами в результаті чого виникає дійсна комунікація: школярі стають активними членами комунікативних ситуацій, грають ролі, намагаються розв'язувати важливі питання з якими вони можуть зустрітися в реальному житті. Таким чином програвання подібних ситуацій не лише вчить використовувати коректну лексику та граматику у певних ситуаціях, а й розвиває впевненість мовця та готовність до вирішення будь – якої комунікативної ситуації. Також під час використання даних технологій ми можемо спостерігати розвиток двох видів мотивації, а саме самомотивації, коли учень сам намагається отримати знання з певного питання, та другий тип мотивації, що презентує мовці його навички до розуміння англійської мови. Другий тип мотивації часто стає причиною задоволення та «окриляє» учні надаючи йому віри в себе та мотивації до подальшого вивчення мови.

Зі сказаного вище впливають такі висновки щодо користування технічними засобами на уроках іноземної мови :

1. При відтворення процесу з використанням технічних засобів ми можемо задіяти усі види навиків, а саме: аудіювання, читання, усне спілкування та письмо. Автентичні матеріали стають певними «шаблонами» за допомогою яких удосконалюється навик говоріння. Головною метою процесу стає аудіювання, як самий складний елемент іноземної мови.

2. Застосування комп'ютерної техніки на уроках іноземної мови дає змогу школярам розвивати їх кругозір та лексичний мінімум. Таким чином це породжує у учнів інтерес до історії, традицій та цінностей країни мови, яку вони вивчають..

3. Сучасні технології заохочують до вивчення англійської мови. Школярі отримують здатність отримувати нові знання на новий автентичний матеріал. В процесі вивчення мови в учнів з'являються навички та вміння, які допомагають розуміти іноземну мову. Це в свою чергу пробуджує сили та бажання до освоєння

нового матеріалу.

4. Застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі підвищує учнівську активність. Оскільки, учні отримують різного виду інформацію, яка відіграє важливу роль на етапі «відтворення». Відеоматеріали часто формують умови для самостійної роботи студентів [10, с. 28].

За словами С. В. Масалової можна виокремити такі головні функції комп'ютерних технологій:

1. Інформаційна. Технічні засоби є безмежними ресурсами інформації, вони керують емоційним та розумовими засоби взаємодії. Їх інформативність закладається у відображенні життєвих реалій більш ширшому форматі порівняно з іншими засобами інформації. Також технології відображують культури країни без «прикрас». Комп'ютерні технології – це чудовий засіб отримання інформації за допомогою носіїв мови.

2. Мотиваційна. Застосування технологій в освітньому процесі під час вивчення англійської мови покращує два види мотивації: самомотивація при перегляді цікавих автентичних матеріалів та мотивація від усвідомлення своїх вмінь розуміти іноземну мову. Даний процес забезпечує задоволенням учня та забезпечує мотивацією та вірою в себе. При цьому викладач повинен віддавати перевагу другому виду мотивації.

3. Моделююча. Застосування цифрової педагогіки на уроках дає змогу змоделювати різні життєві ситуації. Автентичні матеріали формують « модель мови та образ світу особливого для конкретної мови [5, с. 21–22].

4. Інтеграційна. Цифрова педагогіка не тільки об'єднує навчальні матеріали, але й демонструє процеси навколишнього середовища.

5. Ілюстративна. Ілюстративність закладається в тому, що ми можемо продемонструвати учням застосування мовленнєвих конструкцій на практиці. Тісний зв'язок аудіо та відео перетворює його на ефективне джерело інформації. Також часто автентичні матеріали відображають швидкоплинні зміни у мові.

6. Розвиваюча. Дана функція полягає у розвитку когнітивних здібностей учня (уваги, пам'яті, логічного мислення). Також добре впливає на розвиток вмінь

та навичок різних видів мовленнєвої діяльності і характеризується перенесення знань в різні комунікативні ситуації.

7. Виховна. Використання комп'ютерних технологій, також виховує інтеграцію різного суспільства, а також активного діалогу культур, що є майже головною метою в кожній освітній системі. Застосування автентичних матеріалів відображує одночасно два принципи: опанування мовою та культурою. На жаль застосування подібного роду автентичних матеріалів обмежене у шкільному процесі, оскільки вони переповненні різноманітною лексикою та граматиною, специфікою стилю автора тощо.

Підсумовуючи, ми можемо стверджувати, що впровадження цифрової педагогіки дозволяє покращити освітній процес в цілому та оптимізує безперервне навчання, та більш того демонструє чудову результативність.

Ми звернули увагу, що більшість з Web 2.0 забезпечує процес онлайн - тестами та одиниці сервісів, які мають більш вищий аспект використання. Базуючись на вищесказаному ми знайшли декілька розповсюджених сервісів, які викладачі можуть використовувати для формування дидактичного матеріалу та реалізації та розвитку граматичних компетенцій учнів (табл. 1. 2.) :

Таблиця 1.2 Актуальні інтернет-сервіси для формування онлайн дидактичного матеріалу

Дидактичний матеріал	Інтернет сервіс, адреса, логотип	Опис
Вікторини, анкети, опитування	JeopardyLabs (https://jeopardylabs.com/)	Сервіс може створювати тести та ігри за різними темами. Підтримує кирилицю. Створенні ігри та тести можна використовувати будь – якого куточку світу. Має простий

		інтерфейс та зрозумілий у використанні.
Картки - завдання	Plickers (https://get.plickers.com/)	Plickers - це безкоштовний сервіс, який дуже просто створює різноманітні завдання з картками, з метою засвоєння матеріалу. Також даний сервіс має особливу функцію: учні можуть попросити викладача про допомогу не піднімаючи галасу в класі, а вчитель своєю чергою може швидко та організовано надати допомогу школярам.
	Kahoot!* (https://y43getkahoot.com/)	Найсучасніша навчально – ігрова платформа, яка дає можливість педагогу створювати різноманітні інтерактивні завдання та влаштовувати перевірку знань з максимально швидкими результатами, оскільки кожен учасник може використовувати свій смартфон, як пульт управління. Також на сервісі при створенні завдань присутня функція додавання медіаресурсів.

	Brain Flips (http://www.brainflips.com/)	Сервіс, полягає у створенні завдання на різні теми. Для користування платформою треба реєстрація. Brain Flips пропонує три різні шляхи повторення карток, а саме «режим демонстрації», «режим опрацювання матеріалу», «режим самоперевірки».
Дидактичні флеш-ігри	WordLearner (http://www.wordlearner.com/)	Сервіс дозволяє створювати та вивчати лексичний мінімум будь – якій мові світу за допомогою онлайн вправ. Сервіс безкоштовний та навіть має безліч дидактичних матеріалів доступних до друку.
	ClassTools.NET (http://www.classtools.net/)	Сервіс дозволяє створювати безкоштовні навчально – дидактичні ігри, випадкові команди, та навіть власний віртуальний музей, також сервіс має безліч інструментів для класу.
	LearningApps.Org (https://learningapps.org/)	Веб – ресурс для формування інтерактивних матеріалів: від пазлів і до вікторин за шаблонами.

	PurpozeGames (http://www.purposegames.com/)	Безкоштовний сервіс схожий на Class Tools, має безліч функцій та легкий конструктор для створення дидактичних матеріалів. На відміну від Class Tools даний сервіс дозволяє викладачеві вставити зображення при створенні тесту, зосереджуючи увагу на формуванні «активних зон»

Інтелект-карти, діаграми	Cacoo (https://cacoo.com/)	Сервіс дозволяє створювати та спільно користуватися діаграмами, схемами, графіками, картами сайту, каркасними схемами, UML тощо. Також даний сервіс дозволяє редагувати матеріали одночасно декільком людям одночасно. Інтерфейс підтримує кирилицю.
	Bubbl.us (https://bubbl.us/)	Сервіс для створення та редагування інтелект-карт. Має доступний інтерфейс та є можливість спільно користуватися ресурсами. Для

		користування сервісом потрібна реєстрація. Інтерфейс підтримує кирилицю.
	Mindomo (http://www.mindomo.com/)	Сервіс - який дозволяє формувати гарні карти наповнені автентичними матеріалами (відео, аудіо). Популярний сервер серед конструкторів преміуму, оскільки дає можливість учасникам спільного створювати мозковий штурм, окреслювати структуру ідеї. Сервіс створений EXPERT software Applications
	Diagramly (https://www.draw.io/)	Сервіс дозволяє створювати схеми, діаграми, логічні конструкції. Особливість сервісу в тому, що можна зберігати результат на власних девайсах в графічному вигляді й в хмарних сервісах Google Drive, OneDrive.
Інфографіка	Easel.ly (http://www.easel.ly/)	Сервіс має безліч шаблонів для роботи інфографікою, що полегшує та прискорює процес її створення. Сервіс дає можливість зберегти отриманий результат на власні електронні технології у форматі JPG-файлу або ж дозволяє викласти матеріали в Інтернет мережу.

	Infogr.am (https://infogr.am/)	Сервіс простий у користуванні, створений для роботи з інфографікою Для користування потрібна реєстрація.
	PiktoChart (http://piktochart.com/)	Сервіс створений для роботи з інфографікою. Маю функцію поширити отриманий результат та зберігати на персональний комп'ютер, також може надавати код, який дає доступ до створеного файлу. Сервіс має безліч шаблонів готових до використання з можливістю редагування кожного його елемента. Для користування потрібна реєстрація.
Створення та зберігання презентацій	PhotoPeach (http://photopeach.com/)	Сервіс дає можливість робити презентацій у вигляді слайд-шоу, з використанням аудіо та відео матеріалів
	Slideboom (http://www.slideboom.com/)	Чудовий та доступний сервіс, який дозволяє зберігати презентації та володіє особливою функцією: при додаванні вашої презентації на сайт сервіс зберігає якість анімації та звуку і дозволяє зображати їх.
	Slideshare (http://www.slideshare.net/)	Сервіс створений для конвертування презентації

		PowerPoint у формат Flash, що своєю чергою дає швидкий та безкоштовний, спільний доступ. Окрім того, на сервісі можна працювати з наступними формати: PowerPoint (ppt,pps), PDF, та OpenOffice (.odp).
	Prezi (https://prezi.com/)	Чудовий сервіс для роботи з інтерактивними презентаціями, окрім їх створення сервіс надає інструменти для масштабування окремих елементів в презентації (наближення та віддалення)

Існує безліч форм онлайн простору і ми зосередимо увагу на віртуальних соціальних мережах. Віртуальні соціальні мережі – це сервіси з великою кількістю користувачів, при цьому контент створюється цими ж користувачами. Вони мають можливість знаходити інформацію про інших користувачів, їхні роботи та профілі з особистою інформацією.

Специфіка використання даних мереж полягає у легкому для використання інтерфейсі, що своєю чергою зберігає особистий час користувачів, є доступний на будь – якій електронній технології та полегшує адаптування учнів до актуального та сучасного комунікативного середовища. Також вони розвивають формальне та неформальне спілкування між викладачем та учнями, що допомагає застосовувати особистісно – орієнтований підхід. Безперечно до переваг соціальних мереж ми можемо віднести безперервність навчання, оскільки воно продовжується поза класом і тим самим мотивує учнів використовувати знання та вміння на практиці.

Розглянемо переваги використання електронних соціальних мереж у межі

вивчення іноземної мови:

1. Соціальна мережа - це середовище для спілкування, яке вже давно стало невіддільною частиною життя учнів і є для них звичним.
2. Соціальна мережа дозволяє викладати інформації під своїм ім'ям та прізвищем.
3. Функції мереж дають можливість викладачам створювати цікаві дидактичні матеріали.
4. Сервіс має функцію спільного доступу та користування інформацією.
5. Сервіс має чат в якому користувачі можуть розв'язувати важливі питання.
6. Кожен користувач може створити власний блог.

Мультимедійність віртуального простору безперечно відіграє важливу роль та дозволяє швидко ділитись та завантажувати автентичні матеріали та інтерактивні завдання. Також педагоги можуть формувати онлайн навчальні групи, в яких можна викладати навчальні матеріали та завдання, а школярі своєю чергою можуть спільно користуватися даними матеріали, разом вирішувати вправи та отримувати результат на цій же платформі. Саме дана характеристика надає соціальним мережам інтерактивності в освітньому процесі.

Окрім наведеної інформації ми можемо стверджувати, що об'єднання індивідуальних та групових форм навчання за статистикою забезпечує нас кращими результатами та допомагає краще засвоювати навчальну програму учням і більш того дозволяє викладачам використовувати індивідуалізацію на уроках англійської мови.

За допомогою соціальних мереж педагоги англійської мови мають доступ до можливостей індивідуалізації та інтерактивного навчання. Впровадження цифрової педагогіки у процес навчання при опорі на самостійну діяльність учнів, має вплив на навчальний процес та перетворює його на доступний та легкий, він породжує дослідницький підхід у навчанні, індивідуальний та груповий пошук матеріалів для розв'язання важких навчальних задач педагога, і більш того розвиває вміння та здібності учнів до ініціативності та активної діяльності як індивідуально, так і в

Завдання з творчим письмом зображують творче відношення до англійської мови. Схоже вільне та креативне відношення до мови разом з навчальним процесом, впливає та майбутній розвиток, наприклад на подолання страху. Вираження емоцій у письмовій формі розвиває почуття довіри. Велика кількість людей, які вивчають англійську мову зіштовхуються з мовним бар'єром та страхом до помилок. Особливо на практиці.

Отже, письмові роботи допомагають нам розв'язувати проблеми в процесі навчання і це зумовлено тим, що людина зосереджуючись на творчій діяльності відстороняється від інших проблем і за короткий час може мати гарні досягнення. Також науковці стверджують, що письмові завдання можна використовувати навіть на початковому рівні англійської мови. І. Боетчер вважає, що ознайомлення з творчими письмовими роботами треба виконувати раніше у формі письмового вираження емоцій та думок чи коротких текстів [19, с. 87]. Також навички та вміння при написанні творчих текстів можуть стати у пригоді у соціальних мережах, оскільки учень використовує вивчений матеріал на практиці.

Слід зазначити, що читання є простішим та швидшим у опануванні ніж навички писемного мовлення. І. Боетчер наголошує на тому, що читання – це процес який приносить задоволення, а письмо – складніше за своєю сутністю та вимагає докладати зусиль [19, с. 91].

Відповідно до цього творче письмо допомагає також позбавитись страху у процесі навчання писемному мовленню.

Додатковою психосоціальною властивістю креативного письма в соціальних мережах - «захист письмовою формою». На думку Х.В. Хунке та В. Стеїнінг в письмі ми можемо бачити подолання страху та звільнення від стресових емоцій [24, с. 203].

Письмове мовлення дає «захищене» середовище учням, де мовленнєва діяльність знаходиться менше під контролем, а тому може бути більш звичайна та простіша і набуває певного особистісного відтінку. Особистість може формувати власні думки довше порівняно з усним мовленням, а тому може уникати помилок та красномовніше виражати свої почуття. Також навіть сором'язливих учнів

з'являється бажання та потреба у презентації написаного тексту. Проте викладачеві слід пам'ятати, що кожна презентація та мовлення повинно бути у добровільній формі та за бажанням учня для того, щоб не спонукати страх до мовлення і публіки в цілому. Інакше кажучи, формування власного письмового тексту формує у школярів віру у власні сили та здібності, бажання поділитись написаною інформацією з іншими учнями. Розвиток віри у власні вміння та навички у поєднанні з «захищеним» простором позитивно впливає на появу довіри в групі та в результаті має чудові наслідки в процесі навчання в цілому.

Отже, особливості застосування соціальних мереж у процесі навчання англійської мови зумовлені можливостями цієї частини Інтернет мережі, як середовища комунікації, інтерактивності. Воно є розповсюдженим тому дозволяє педагогу не лише робити процес інтерактивним та груповим, а й індивідуалізованим та особистісно орієнтованим, оскільки педагог може спостерігати за результатами та активної діяльності кожного члена групи одночасно. Також, це дає нам можливість продуктивно об'єднувати класні заняття англійської мови з дистанційними, що своєю чергою робить процес навчання безперервним і не залежить від розкладу уроків.

До завдань з застосуванням соціальних мереж віднесемо наступні:

- Передача інформації електронними повідомленнями з педагогом та з іншими учасниками групи;
- Створення та ведіння власного блогу;
- Написання коментарів та ведіння соціальних груп;
- Написання інтерактивних публікацій;
- Написання інтерактивних вікторин;
- Формування інтерактивних завдань для розвитку орфографічних навичок в процесі спільного навчання та взаємодії з іншими.

Отже, онлайн Інтернет мережі JeopardyLab, Kahoot, Plickers, BrainFlips, FlashcardMachine, WordLearner та інші сервіси чудові платформи, які забезпечують ефективні досягнення та дозволяють нам створювати та застосовувати різноманітні інтерактивні завдання у вивченні іноземної мови. Вони характеризуються

процесом моніторингу, ефективністю, простотою у використанні та зручністю. До продуктивних засобів онлайн технологій належать ще соціальні мережі.

Висновки до розділу 1

В першому розділі ми спробували дати визначення поняттю граматичної компетентності та компетенцій та їх особливостей.

Ми зробили висновки після аналізу теоретичного блоку і з'ясували, що «компетентність» та «компетенція» є різними за своєю сутністю, оскільки перше зосереджує увагу на зовнішній діяльності, а друге на внутрішніх особистісних характеристиках людини. Також І.В. Родигіна займалася дослідженням даних понять та, на її думку «компетентність» - це не тільки особливі вміння та навички, не логічні абстрактно - мисленнєві дії, а дане явище є конкретними, життєвими діями, які потребує кожна людина у суспільстві не залежно від віку, статі та соціального статусу [13].

В результаті проаналізованих праць ми виокремили головні ознаки, які показують сутність компетентності:

- Продуктивне використання вмінь, що дає змогу успішно виконувати професійну діяльність, відповідно до канонів робочого місця;
- Орудувати знаннями та здібностями, які є необхідними для здійснення робочих операцій за фахом водночас автономності та мобільності у процесі розв'язання професійних питань;
- Всебічно розвинене співробітництво з колегами і фаховим міжособистісним середовищем;
- Скомплектоване поєднання досвіду, навичків та установок, кращих для здійснення професійної діяльності в виробничому середовищі;
- Вміння виконувати якусь справу ефективно в різних контекстах ураховуючи високий рівень саморефлексії, відповідальності та саморегулювання;
- Швидкою та мобільною реакцією на зміни обставин та середовища.

Також, слід зазначити, що комунікативна компетентність має власну структуру та складається з наступних компонентів:

- Прагматична компетентність;
- Соціолінгвістична компетентність;
- Лінгвістична компетентність, яка складається з : лексичної, граматичної, семантичної, фонологічної, орфографічної та орфоепічної компетентності.

Проаналізувавши праці вітчизняних вчених та лінгвістів, які займалися дослідженням даного питання, ми можемо виокремити дві групи науковців. До першої групи належать вчені, які досліджують компетентність та компетенцію у тісному зв'язку один з одним, інша ж група наголошує на, тому що дані поняття є різними за своєю суттю. Ми схилиємось до другої групи науковців, оскільки посібники та наукові праці авторів надали нам зрозумілі та об'єктивні визначення даним поняттям.

Отже, компетенція - це певна умова, володіння якої відбивається в здатності розв'язати складні задачі, а компетентність - це підбивання підсумків, оцінка досягнення (або недосягнення) даної умови [6, с. 409].

Також ми проаналізували особливості та труднощі граматичної компетентності в учнів старших класів. В результаті реформ, з'явилась так звана: «Нова Українська Школа». Вона зосереджена на переорієнтації процесу навчання та появі антропоцентричної парадигми. Ми вважаємо, що опанування граматичної компетентності відіграє важливу роль в житті людини, оскільки різні життєві ситуації породжують потребу запитувати, розповідати певну інформацію, причини діалогу, цілі особи тощо. Також, граматики допомагає учневі опанувати логіку рідної мови та ефективно удосконалює когнітивні здібності людини: логічне мислення, здатність до узагальнення та аналізу, спостережливість, рефлексію тощо.

Проаналізувавши підрозділ 1.3 ми впевнились у важливості явища інформатизації. В результаті даного процесу ми можемо спостерігати зміни у формі навчання і появі нових теоретичних понять: «digital – технології», «комп'ютерне навчання», «інформаційно-комунікаційні технології». До найпотужнішого джерела активної діяльності студентів та учнів у процесі розвитку власних вмінь, навичок, творчих та інтелектуальних здібностей є використання сучасних технологій.

Новітні технології – це тип інформаційно – комунікативних технологій, які існують у неподільному зв'язку з комп'ютеризованим навчанням.

Також характеристики цифрової педагогіки ми дослідили етапи її впровадження в процес навчання:

1. Використання гібридного формату навчання (blended learning);
2. Створення та поява певних онлайн курсів для учнів та студентів, з метою знайти та подолати їх труднощі у граматиці та лексиці іноземної мови або ж у поглибленні знань з написання листів та есе;
3. Створення та поява певних онлайн курсів для підвищення кваліфікації педагогів;
4. Дослідження та аналіз досвіду адаптивної форми навчання.

Досліджуючи дане питання ми відкрили головна проблема опанування англійською мовою школярами була та залишається відсутність англомовного простору. Саме цифрові гуманітарні науки можуть розв'язати дану проблему, особливо з застосуванням технічних засобів на уроках англійської мови. Основну роль відіграє застосування інформаційно аутентичних матеріалів, що формують не тільки словниковий запас учнів, а й граматичні навички та вміння, комунікативну компетенцію та навіть мотивує та формує зацікавленість учнів до культури народу та їх цінностей.

Також проводячи аналіз digital-педагогіки ми знайшли декілька розповсюджених сервісів, які викладачі можуть використовувати для формування дидактичного матеріалу та реалізації та розвитку граматичних компетенцій учнів (табл. 1. 1.):

Також, крім соціальних мереж на процес навчання позитивно впливають онлайн – сервіси, які дозволяють викладачам будь – якого куточку світу створювати цікаві, сучасні та інтерактивні завдання.

Ми їх поділили на такі категорії:

1. Вікторини, анкети, опитування (JeopardyLab, Kahoot, Plickers, BrainFlips)
2. Дидактичні флеш – ігри (Word learner, ClassTools.net, LearningApps.org, PurposeGames)
3. Інтелект – карти, діаграми (Cacoо, Bubbl.us, Mindomo, Diagramly)
4. Інфографіка (Eeasel.ly, Infogr.am, PiktoChart)
5. Створення та зберігання презентацій (PhotoPeach, Slideboom, Slideshare, Prezi)

Отже, digital–технології мотивують учнів та характеризуються процесом моніторингу, ефективністю, простотою у використанні та зручністю. Впровадження технологій на уроках має багато переваг, тому викладачі у сучасному світі намагаються використовувати дані технології при викладанні іноземної мови.

РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЙОГО ПРОДУКТИВНОСТІ

2.1 Розробка алгоритму дій та підбір різновидів digital-технологій для учнів старших класів

У даній частині ми спробуємо використати отриману інформацію з теоретичного блоку та створимо певну систему завдань для учнів старших класів на базі онлайн сервісів. Ми сформуємо комплекс завдань, які зможуть доповнювати навчальні матеріали та перетворять урок на сучасний та інтерактивний. Для того, щоб створити систему завдань ми проаналізуємо навчальні матеріали за підручником 10–класу англійської мови автору О. Карпюк 2018 року передбаченого освітньою програмою за рекомендаціями Міністерства науки та культури України.

Навчальний посібник складається з:

- Завдань на розвиток уміння аудіювання та сприймання матеріалу на слух;
- Завдання для розвитку навичків та вмінь комунікації в групі;
- Завдання для розвитку навичків та вмінь підтримувати діалог зі співбесідником;
- Додаткові завдання на розвиток навичків та вмінь;
- Завдання для розвитку навичків письма;
- Завдання на домашнє опрацювання;
- Завдання на розвитку навичків читання та розуміння автентичної інформації;
- Словникові роботи.

Згідно з програмою потрібно використовувати друкований зошит, розроблений за підручником та який є чудовим додатковим засобом для опрацювання засвоєного матеріалу під час уроків англійської мови. Підручник О. Карпюк складається із дев'яти розділів:

Таблиця 2.1 Дослідження змісту підручника О. Карпюк 10 клас.

№ з/п	Розділ підручника	Підрозділи
Unit 1	People and relationships	1. Сім'я. Друзі. Що впливає на нашу особистість? 2. Особистість та її стосунки з іншими людьми 3. Риси характеру 4. Як знайти друга по листуванню? 5. Відкрий себе 6. Стосунки з друзями та рідними
Unit 2	Choose the career!	1. Твоя улюблена професія 2. Робота. Трудові навички та уміння. 3. Професії та професійні якості 4. Вимоги до особистих якостей та кваліфікації 5. Освіта. Професійні якості. Листування. Стилi листів 6. Майбутня професія
Unit 3	Why go to school ?	1. Школа – середовище навчання та спілкування молоді. 2. Заклади освіти. Навчальний процес 3. Система освіти в Україні та за кордоном. 4. Навчальні курси. Резюме про приймання на роботу. 5. Системи освіти у Британії та Америці. 6. Школа
Unit 4	National Cuisine	1. Національна кухня. Звичай харчування у Великій Британії 2. Національні страви в Україні та за кордоном

		3. Меню. Приготування страв за рецептами. Смаки. Уподобання. 4. Характерні особливості української та британської кухонь. У ресторані. 5. Книги рецептів України та Великої Британії 6. Національна кухня
Unit 5	Communication Technologies	1. Сучасні засоби комунікації і технології в нашому житті 2. Комп'ютер та його складові. Твоє ставлення до комп'ютера. 3. Сучасні засоби комунікації та технології. 4. Комп'ютерне обладнання та основні операції 5. Всесвітня мережа. Веб – ресурси. 6. Улюблені сайти підлітків. Електронний лист та адреса. 7. Інтернет – кафе. Проводьте вільний час з користю. 8. Комунікаційні технології
Unit 6	Is the Earth in danger?	1. Природний катаклізм як явище в природі 2. Види природних катаклізмів. Прогнозування природних катастроф. 3. Правила безпеки під час землетрусу та інших лих 4. Природні катаклізми в Україні. Основні правила безпеки 5. Проблеми навколишнього середовища. Допоможи врятувати наше довкілля. 6. Земля у небезпеці?

Unit 7	The world of painting	1. Розвиток живопису в Україні. Жанри живопису. 2. Відомі українські та англійські художники 3. Основні стилі, жанри та напрями живопису. 4. Роль мистецтва в житті людини. Відвідування музеїв, галерей, виставок. 5. Вплив мистецтва на особистість 6. Відомі англійські художники. Художні галереї Лондона. 7. Світ живопису
Unit 8	Do you like sports?	1. Спорт та дозвілля 2. Різні види спорту 3. Спортивні заняття у нашій школі. Спортивні клуби. 4. Спорт у Великій Британії та США 5. Олімпійські ігри. Футбольний матч і футбольні фани. 6. Найпопулярніші види спорту. Спорт для жінок/чоловіків. 7. Чи любиш ти спорт?
Unit 9	Across State Systems	1. Державний устрій України 2. Політична система в англійських країнах 3. Природні ресурси. 4. Символіка свят України 5. Політичний устрій України 6. Державний устрій

Отже, навчальний посібник О. Карпюк складається з дев'яти розділів - Units.

Кожен розділ даного підручника, складається з підрозділів та ми можемо побачити

, що назви підрозділів розкривають суть всього розділу та зосереджують. Також слід зазначити, що кожний розділ складається з певних рубрик та мають мету розвивати певні навички та вміння учнів, а саме:

- активізація попередньо засвоєного матеріалу (warm up) ;
- розвиток навичків читання (Focus on Reading) ;
- розширення словникового запасу (Develop your vocabulary) ;
- розвиток навичків граматичної компетентності (Build up your grammar)
- удосконалення навичків аудіювання (Focus on listening) ;
- розвиток навичків мовлення (Focus on speaking) ;
- розвиток навичків письма (Focus on writing) ;
- застосування вивченого матеріалу (Use your skills) ;
- контроль знань (Check your English).

Підручник розрахований на проведення 52 уроків, тобто протягом двох семестрів з урахування уроків узагальнення, засвоєння навчального матеріалу та інших. Підручник складається з 6 сторінок кожна з яких має наочний матеріал, граматичні схеми та приклади до комунікативних ситуацій.

Розглянемо більш детально етапи роботи з розділом на уроках англійської мови

1. Перш за все вивчення розділу викладач починає з ознайомленням з лексичними та граматичними матеріалами. Warm up часто наводить приклади мовленнєвої поведінки у життєвих ситуаціях, а саме вчить розмовляти учня.

2. Наступний етап – це розвиток навичків читання (Focus on Reading). Даний етап дає можливість учневі формувати навички читання, розвивати критичне мислення та здатність до аналізу текстів англійською мовою. Підрозділ характеризується витягом головної інформації, навичків читання з аналізом основного змісту, сенсу та ідеї тексту.

3. Третій етап - це розширення словникового запасу (Develop your vocabulary). Заняття з лексичними одиницями надзвичайно важлива ланка у процесі вивчення англійської мови та саме вона допомагає сформувати навичків:

орфоєпії, граматичної компетентності, коректного вживання лексичних одиниць та зв'язного мовлення.

4. Рубрика *Build up your grammar*. Дана рубрика надає учням теорію та практичні матеріали для засвоєння отриманих теоретичних знань.

5. Етап удосконалення навичків аудіювання (*Focus on listening*). Як і інші навички аудіювання відіграє важливу роль тому воно допомагає учневі розуміти інших мовців, їх лексики та граматики. Також аудіювання формує гарну інтонацію, ритми та наголоси слів. Тому воно дає можливість опанувати всі інші навички мови (читання, говоріння, письмо). Якщо школяр розуміє іноземну мову, то він може перетворити візуальне в усне.

6. Наступним кроком є розвиток навичків мовлення (*Focus on speaking*). В новій українській школі використання знань на практиці стало заміною завдань з лексики та граматики й практикою розуміння усного та письмового матеріалу усним мовленням. Тому у цьому навчальному посібнику увага зосереджена на усному мовленні, оскільки саме воно є головною метою навчального процесу.

7. Рубрика розвитку навичків письма (*Focus on writing*) настільки важлива як і усне мовлення. Оскільки, навички є взаємозв'язаними та вміння правильно виражати хід своїх думок при письмовій роботі допомагає надалі в комунікативних ситуаціях.

8. Рубрика застосування вивченого матеріалу (*Use your skills*) допомагає застосувати вивчений матеріал на практиці.

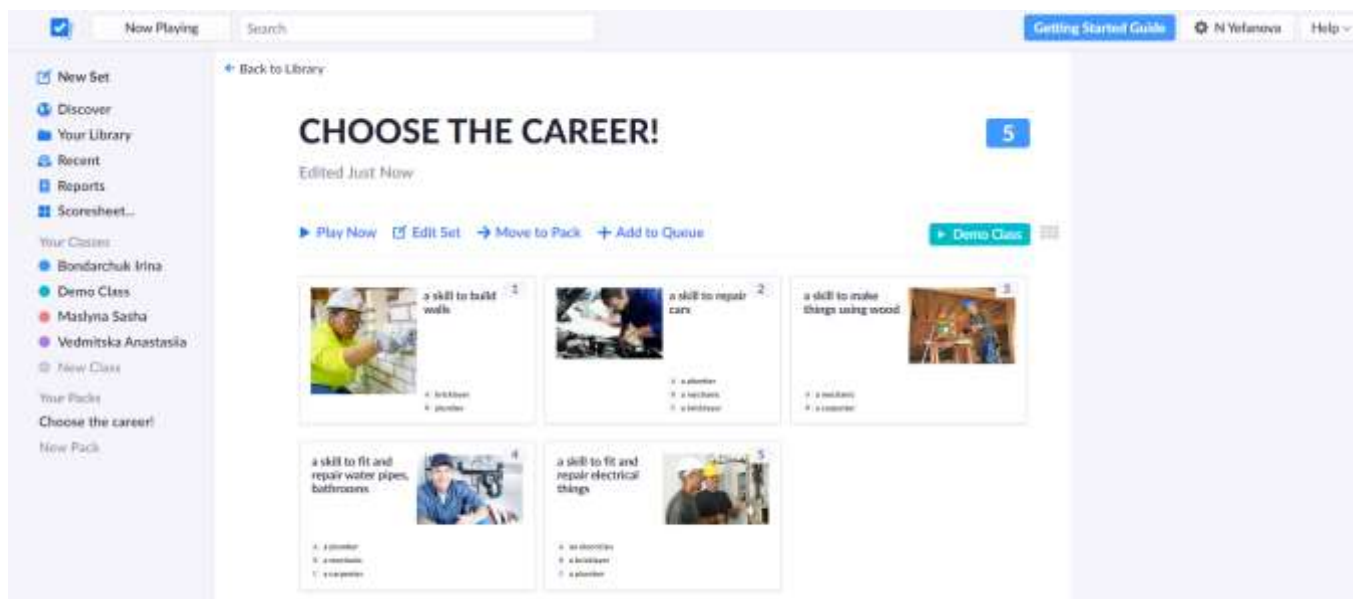
9. Рубрика контроль знань (*Check your English*) створення для корекції та систематизації знань. Якщо учень після опанованої теми демонструє гарні результати це стає поштовхом для подальшого вивчення іноземної мови та самомотивації.

Також в кінці підручника школярі можуть використовувати список неправильних дієслів та узагальненої лексики з розділів.

Також в даному підрозділі ми спробуємо навести приклади завдань створених на основі digital – технологій. Ми зобразимо знімки з екрану WEB - сервісу *Plickers* та завдання такого формату є загальними та можуть бути

створеними будь – яку тему. В даному експериментальному дослідженні, ми використаємо ресурси на кожному занятті. Для того, щоб дослідити досягнення школярів, ми сформували серію Plickers тому ми зможемо редагувати завдання в процесі, відправляти нагадування та завдання на застосування вмінь та навичок. Ми створили 20 Plickers. Розглянемо декілька прикладів з створеної серії завдань.

Рис. 2.1 - Приклад завдання з теми « Choose the career! » у сервісі Plickers

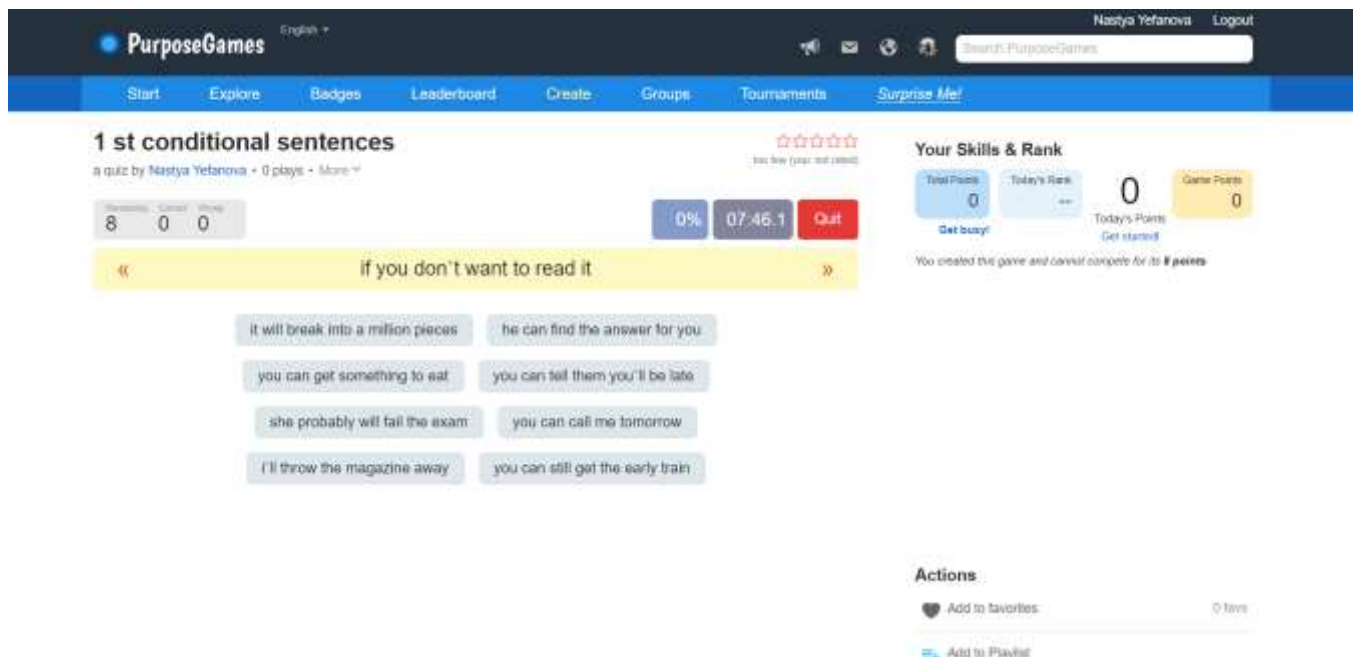
На рисунку 2.1 ми можемо побачити приклад завдання на вибір правильного варіанту лексичної одиниці. Школярі повинні обирати одну відповідь із декількох запропонованих до наведеної дефініції термінів.

Рис. 2.2 Приклад завдання з теми «National Cuisine» у сервісі Kahoot

На рис. 2.2 ми запропонували учням доповнити речення пропущеним словом за контекстом. Таки чином ми використали на уроці ігрову методику, чим зацікавили учнів навчальним процесом та перевірили засвоєння лексичних одиниць на практиці.

Рис. 2.3 Приклад завдання з теми «Why go to school ?» у сервісі PurposeGames

Даний сервіс як вже було проаналізовано у теоретичному блоці має доволі простий та зручний інтерфейс та безплатний доступ до різних видів діяльності на відміну від Kahoot. Тому ми використали його у підготовці до інтерактивних

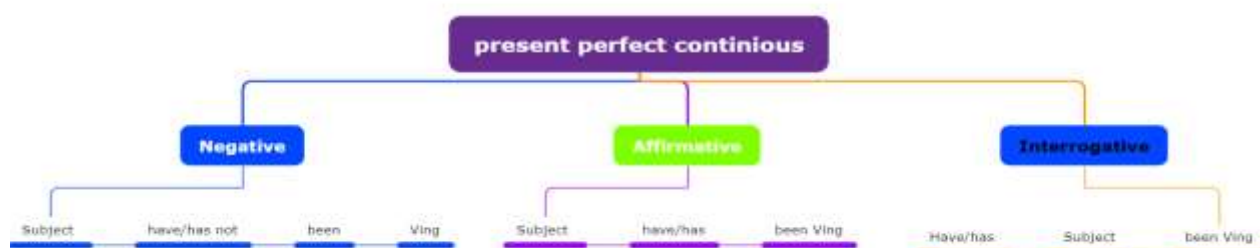
уроків. В цьому випадку наведено завдання на розвиток граматичної компетентності з теми «1st conditional sentences». Учням було запропоновано об'єднати частини речення за структурою та змістом. Для цього кожен учень мав початок речення та на вибір вісім продовжень даного речення. Таким чином під час вирішення даного завдання з кожним кроком кількість відповідей зменшувалась та у кінцевому результаті залишались лише декілька варіантів, це в свою чергу позитивно вплинуло на результати завдання для учнів у яких виникали труднощі у процесі.

Для того, щоб отримати зворотній зв'язок від школярів, ми створили опитування, яке учні проходили у процесі навчання. Опитування складалось з таких запитань:

1. Чи задоволені ви таким типом завдань на уроках?
2. На скільки балів тобі сподобався урок. Дати відповідь від 0 до 5, де 5 – це максимальна кількість балів, та 0 – максимально низька кількість балів.
3. Яке твоє улюблене завдання з англійської мови?
4. Чи хотіли б ви продовжувати навчання використовуючи інтерактивні завдання на уроці?

Більш того, в процесі навчання ми часто використовували інформаційні карти для презентації нових лексичних одиниць та граматичних конструкцій (рис. 2.4)

Рис. 2.4 Приклад наочно – ілюстративного матеріалу, створеного у сервісі **Mindomo**

Як бачимо на даному знімку з екрану створена інформаційна карта яка зображує «Present perfect continuous» та за допомогою наочності демонструє його елементи у різних типах речення, а саме у ствердженні, запереченні та запитанні.

Отже, ми продемонстрували приклади застосування онлайн – сервісів (Mindomo, Kahoot, Plickers, Purpose games) у процесі викладання англійської мови. В підрозділі 2.2 ми спробуємо схарактеризувати принципи організації та оцінювання продуктивності використання онлайн – сервісів у освітній процес.

2.2 Організація та проведення експериментального навчання

В даній частині роботи ми продемонструємо результати нашого методичного дослідження. Методичне дослідження уособлює досвід отриманий під час навчання іноземної мови, згідно з всіма особливостями. Експеримент проведено під час навчального процесу відповідно до створеного плану навчання.

Для отриманих результатів ми використали дані отримані під час першого та кінцевого етапу дослідження учнів. Дослідження було спрямоване на виявлення продуктивності digital - технологій у процесі формування граматичної та інших компетентності з англійської мови.

Мета дослідження – проаналізувати продуктивність впровадження digital - технологій на уроках англійської мови у старших класах, зокрема серії завдань створених на онлайн сервісах, а саме PurposeGames, сформованих для удосконалення граматичної компетентності в старшій школі.

У ході проведення дослідження перед нами постали такі завдання :

- Дізнатись рівень граматичної обізнаності учнів 10 класів до та після проведеного експерименту;
- Дізнатись рівень знань школярів з застосуванням проєктної методики, під впливом різних досліджень та заходів;
- Перевірити продуктивність створеної методики із застосуванням інтерактивних завдань створених на онлайн сервісах;

Експериментальне дослідження було проведено в 10 класах Широківському ліцеї № 2. Отже, для дослідження ми обрали два 10 класи для отримання більш точних даних - ми отримали результати на початковому та кінцевому етапі. Другий клас - експериментальний, ми провели пробний урок, первинний аналіз, застосування експериментальної методики, та контрольний аналіз, це допомогло нам сформулювати результати дослідження. Експеримент за учнями відбувався з 05.09.2022 – 28.09.2022.

В дослідженні взяли участь 34 учні, з них - 16 дівчат та 18 хлопців. На початковому етапі ми дізналися рівень англійської мови та за результатами учні мають різні рівні володіння англійської мови це зумовлено труднощами з якими зіштовхується особистість під час вивчення іноземної мови. В таблиці зображено паспорт експерименту:

Таблиця 2.1 - Паспорт експерименту

Завдання	Дослідження продуктивності методики застосування серії інтерактивних завдань створених на онлайн - сервісах, зокрема Purpose games у розвитку граматичної компетентності учнів 10 класів.
Об'єкт	Учні 10 класу
Спосіб проведення спостереження	Відкрите спостереження
Спосіб фіксації отриманих даних	Графічний
Метод аналізу зібраного матеріалу	Зіставний
Етапи	1. Проведення пробного уроку; 2. Систематизація отриманих результатів під час першого етапу дослідження; 3. Проведення серії уроків з впровадженням інтерактивних завдань, описаних в розділі 2.1;

	4. Систематизація отриманих результатів під час другого етапу спостереження; 5. Зіставлення отриманих результатів та їх аналіз, висновки.

Таким чином, наше спостереження можна поділити на п'ять різних етапів. Перший етап в експериментальному навчанні було проведено із застосуванням завдань описаних в підрозділі 2.1

На другому етапі зібрали інформацію про рівень англійської мови учнів, зокрема граматичної компетентності, з використанням онлайн – технологій.

На третьому етапі ми спробували впровадити онлайн завдання, зокрема навчальних сервісів Kahoot, Plicker, PurposeGames, створених для розвитку мовленнєвих компетентностей школярів 10 класу Широківського ліцею.

На четвертому етапі ми провели спостереження для того, щоб виявити продуктивність впровадження завдань створених на базі онлайн сервісів та провели невелике опитування в якому зазначили про власні враження учнів від модернізованого процесу навчання.

На п'ятому етапі ми зіставили отримані під час спостереження результати першого і другого експерименту та контрольних груп, та підсумували отриману інформацію про ефективність подібного формату навчання у старшій школі.

Тривалість експерименту - чотири тижні.

Слід ураховувати, що в даному ліцеї діє 12 – ти бальна система оцінювання, тому ми оцінили відповіді школярів до 12 балів, згідно з цим ми наведемо наступну шкалу оцінки рівнів сформованих компетентностей (Табл. 2.2)

Таблиця 2.2 - Характеристика рівнів оцінки сформованих граматичних компетентностей учнів 10 класу

Рівень	Бали	Характеристика
Високий рівень	10 - 12	Учень чудово засвоїв матеріали уроку та може знайти джерела

		інформації і проаналізувати їх. Застосовує отримані знання в складних та творчих ситуаціях.
Достатній рівень	7 – 9	Учень може використовувати отримані знання у стандартних ситуаціях, систематизує, порівнює інформацію.
Середній рівень	3 – 6	Учень має середній рівень граматичної компетентності то володіє лише окремими елементами. Дуже рідко коли застосовує отримані знання як в усній, так і у письмовій формі.
Початковий рівень	1 – 2	Учень має поверхневі знання з даного предмету.

Ми на першому етапі оцінювання і спостереження не повідомили результати школярам для того, щоб не згасити бажання та мотивацію брати участь в нашому експериментальному навчанні.

2.3 Результати та оцінювання ефективності експериментального навчання

Наша мета на початковому етапі експериментального дослідження полягала у визначенні рівня граматичної обізнаності учнів 10 класу, тому ми повели з ними

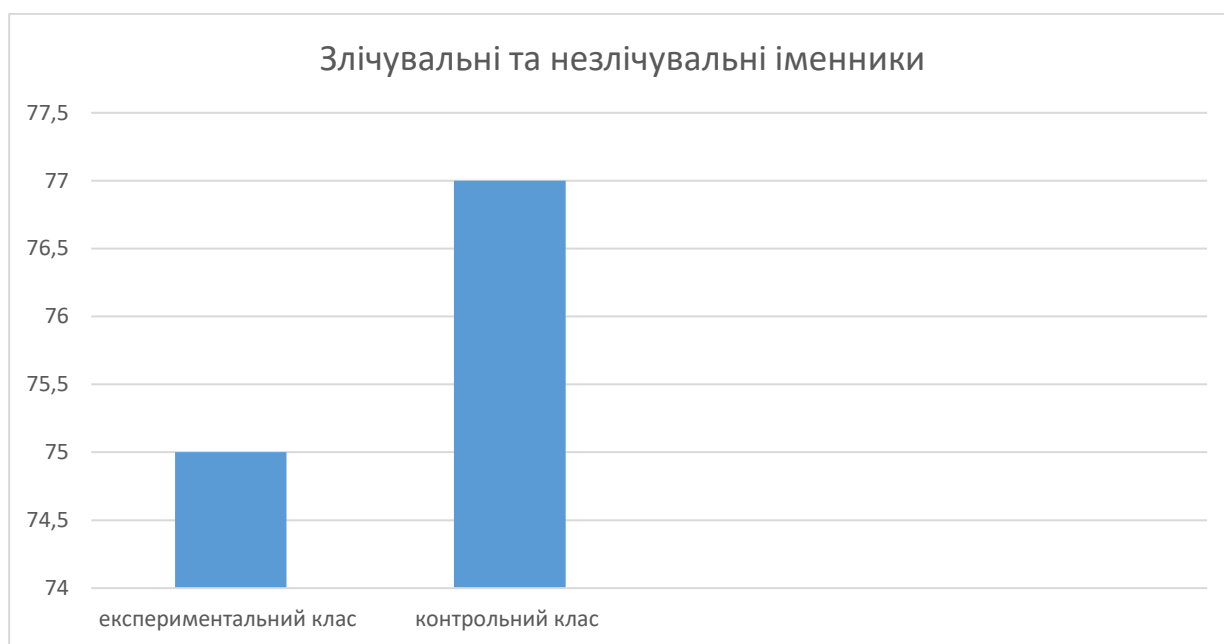
вхідне тестування. Учні повинні були виконати завдання з граматики, яка вже вивчалася ними у минулому році.

Ми сформуваємо список типових помилок під проведення тестування:

1. Необізнаність у злічувальні та незлічувальні іменники
2. Неправильне використання часів англійської мови.
3. Неправильне використання модальних дієслів.
4. Неправильне використання займенників
5. Неправильне використання конструкції *there was / there were*

За результатами опитування 75% школярів експериментального класу та 77% контрольного класу показали відсутність знань з злічувальних та незлічувальних іменників (рис. 2.5).

Рис 2.5 Помилки у злічувальних та незлічувальних іменниках

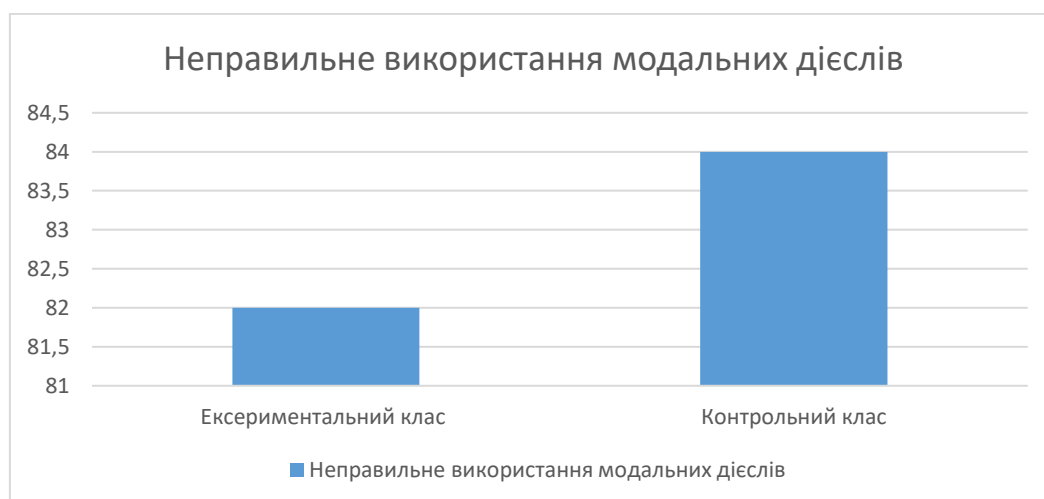

Приблизно 91% школярів експериментальної та 94% контрольної групи зробили помилки у частині застосування часів англійської мови. Це можна пояснити відмінностями у системах рідної мови для учнів та мови яку вони вивчають. Англійська мова має більше часів тому під час вивчення мови ми повинні приділяти даному аспекту більше уваги та часу (рис. 2.6).

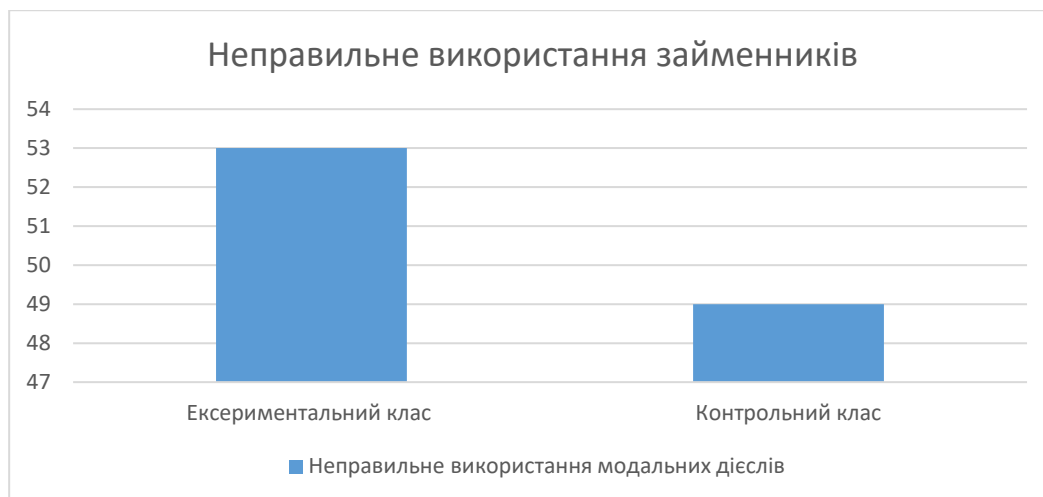

Приблизно 84 % експериментального класу та 79% школярів контрольного класу неправильно застосували модальні дієслова, складність полягає у різниці їх використання у контекстах, скоріш за все учні не ознайомлені теорією з даної теми (2.7).

Рис. 2.7 Неправильне використання модальних дієслів

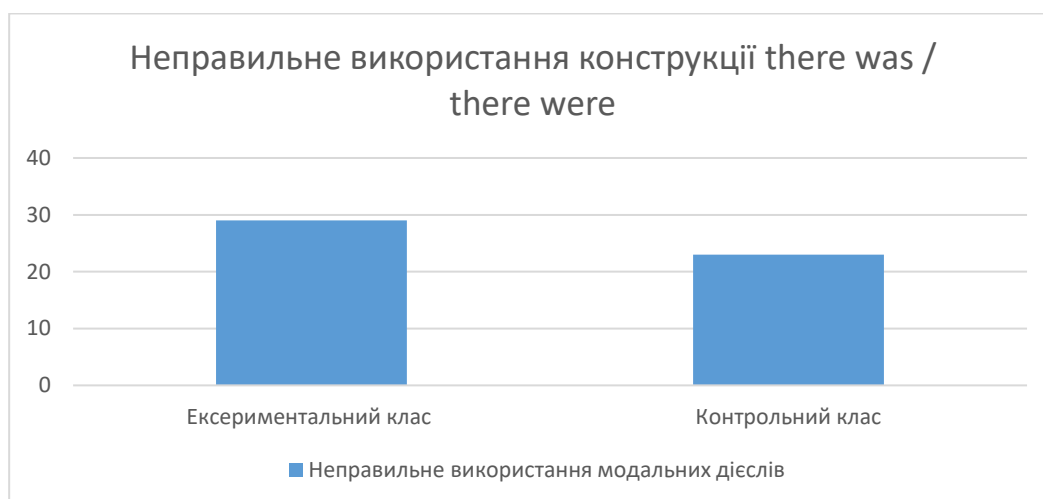

Найменшу кількість помилок учні в обох класах допустили використання займенників, лише 53 % учнів експериментального класу та 49 % контрольного класу (рис. 2.8).

Згідно з отриманими результатами опитування 29 % експериментального класу зробили помилки у використанні конструкції *there was / there were* та 23 % контрольного класу.

Рис. 2.9 Неправильне використання конструкції *there was / there were*

Отже, відповідно до проаналізованої інформації учні мають низький рівень граматичної компетентності, це зумовлено труднощами з якими зіштовхуються учні під час вивчення іноземної мови, а саме в нашому випадку у багатьох учнів відсутня мотивація до іноземної мови, своєю чергою відіграє дуже важливу роль, оскільки допомагає систематизувати та легко запам'ятовувати інформацію. Також ми вважаємо, що синтаксичні та морфологічні відмінності у мові вплинули на результат тесту. Відмінності у мовах ускладнюють навчальний процес. Та останній фактор, який став причиною низьких результатів - це середовище в якому навчаються учні, на жаль викладач не має змогу приділяти багато уваги кожному

учні, а як нам відомо, кожен учень має власні когнітивні здібності, тому навчання без індивідуального підходу іноді малоефективне.

Ми спробуємо узагальнити отриману інформацію під час експериментного навчання у вигляді таблиці.

Таб. 2.3 Узагальнююча таблиця граматичної компетентності школярів експериментального та контрольного класу за результатами першого тестування

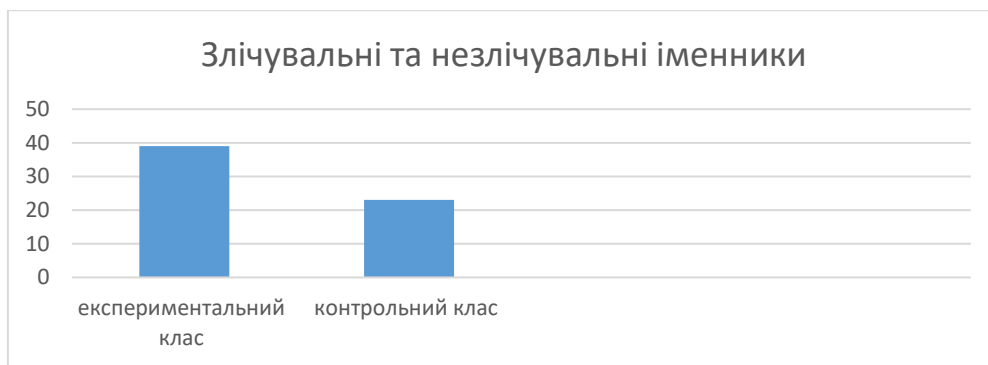
Тип помилок	Експериментальний клас	Контрольний клас
1.	75	77
2.	91	94
3.	84	79
4.	53	49
5.	29	23

Під час нашого дослідження, в експериментальному класі ми провели пробний урок, ціллю якого було формування та удосконалення граматичної компетентності за допомогою інтерактивних онлайн технологій. З кожним уроком ми ускладнювали завдання для того, щоб прискорити процес навчання. Та як вже було зазначено про переваги само - мотивації, під час навчання учні мотивувались своїми досягненнями та мали здорову конкуренцію.

Ми проводили експериментальне навчання лише в одному із класів, а учні контрольного класу навчались за стандартною програмою навчального закладу. На остаточному етапі після проведення експерименту ми знову провели тест на визначення рівня граматичної компетентності, тому ми спробуємо порівняти отримані результати у формі діаграм.

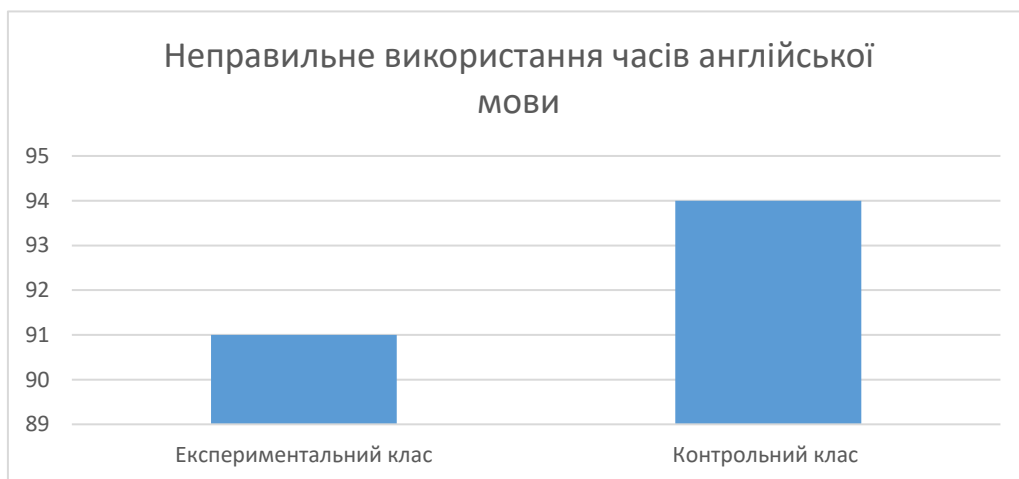
За результатами дослідження в експериментальному класі кількість помилок у використанні злічуваних та незлічуваних іменників зменшилась на 39 % та у контрольній групі лише на 23 % (рис. 2.10).

Рис. 2.10 Злічувальні та незлічувальні іменники

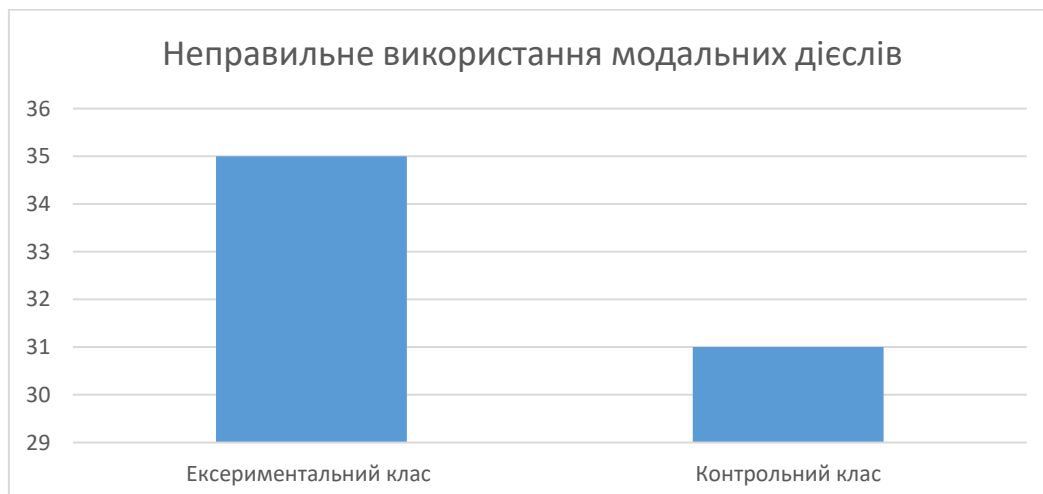
Також ми можемо побачити зміни у граматичній компетентності із використання часових форм на 24 % в експериментальному класі та невеликі зміни на 13 % у другому класі (рис. 2.11).

Рис. 2.11 Неправильне використання часів англійської мови

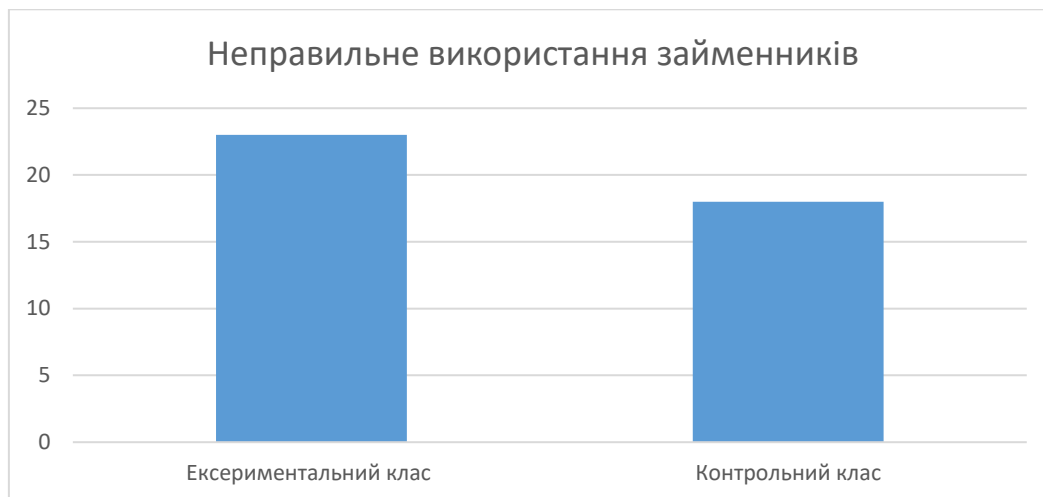
Також ми можемо спостерігати зміни і у третій проблемі, кінцеве тестування показало, що учні, в яких застосовувались онлайн сервіси 35% учнів не допустило помилок, а у другій групі 19%

Рис. 2.12 Неправильне використання модальних дієслів

Як вже було раніше зазначено у четвертому типі питання учні допустили найменшу кількість помилок у використанні займенників, на нашу думку це пов'язано з схожістю мов в даному аспекті. Під час другого тестування кількість помилок скоротилась в одній групі на 23 % та у другій на 14 % (рис. 2.13).

Таб. 2.13 Неправильне використання займенників

Та остаточні результати по використанню конструкцій *there was/ there were* показали такі результати: експериментальна група 24 %, контрольна група 16% (рис. 2.14)

Рис. 2.14 Неправильне використання конструкції *there was / there were*

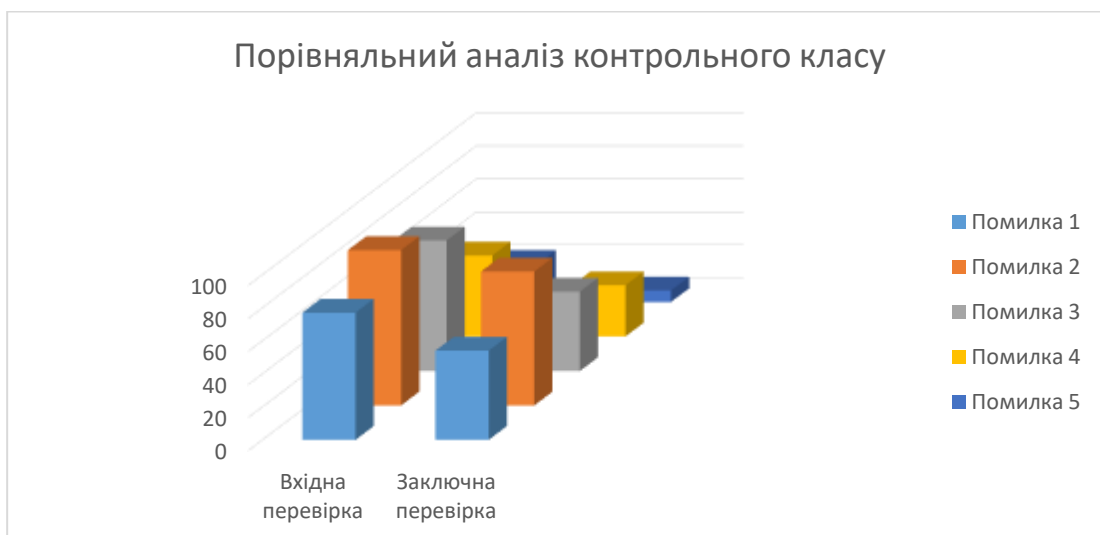

Для того, щоб зробити остаточний аналіз граматичної компетентності учнів до та після експерименти ми створили діаграму з даними отриманими на початковому та кінцевому етапі (рис. 2.15 експериментального класу та рис. 2.16 контрольного класу).

Рис. 2.15 Порівняльний аналіз результатів дослідження експериментального класу першого та кінцевого етапу.

Рис. 2.15 Порівняльний аналіз результатів дослідження контрольного класу першого та кінцевого етапу.

Отже, ми можемо побачити позитивні зміни, у граматичній компетентності експериментального та контрольного класу, проте кількість помилок допущених під час виконання повторного тестування для кожної помилки різна. Для того, щоб зіставити отримані дані з обох класів ми створили підсумкову таблицю.

Таб. 2.4 Зіставний аналіз повторного тестування експериментального та контрольного класу.

	Експериментальний клас	Контрольний клас

Тип помилок	I діагностика	II діагностика	Результат	I діагностика	II діагностика	Результат
I.	75%	36%	- 39%	77%	54%	- 23%
II.	91%	67%	- 24%	94%	81%	- 13%
III.	84%	49%	- 35%	79%	60%	- 19%
IV.	53%	30%	- 23%	49%	35%	- 14%
V.	29%	5%	- 24%	23%	16%	- 4%
Загальний %	66%	37%	- 29%	64%	49%	- 14%

Для того, щоб отримати загальний відсоток кожного опитування ми додали отримані показники допущених помилок та поділили на їх кількість. Кожна діагностика була підрахована окремо.

Виходячи з отриманих результатів, ми бачимо що застосування онлайн технологій на уроках англійської мови модернізує та допомагає швидше удосконалити учням граматичну компетентність. Експериментальний клас під час першого опитування зробив 66% помилок у тесті, після сумлінної роботи дані показники зменшились і учні зробили тільки 37% помилок тобто на 20 % менше.

Контрольний клас на початку експерименту зробили 64 %, а під час кінцевого тестування 49% тобто ми бачимо, що кількість допущених помилок скоротилась лише на 14%. Це набагато менше ніж в експериментальному класі. Ми можемо це пояснити відсутністю індивідуального підходу у процесі навчання, оскільки опанування граматична компетентність доволі складний процес і кожен учень вивчає матеріал у своєму темпі.

Аналізуючи отримані дані може зробити висновок:

1. Учні продовжують робити помилки під час тесту, але їх кількість зменшилась.
2. Систематичне впровадження онлайн завдань допомагає швидше опанувати складний навчальний матеріал.
3. Застосування онлайн завдання допомагає вчителю зрозуміти чи засвоїли учні тему.
4. Онлайн завдання допомагає застосовувати індивідуальний підхід.
5. Створена методика чудовий та ефективний шлях опанування граматичної компетентності.

Висновки до розділу 2

У другому розділі ви створили систему завдань для учнів старших класів на базі онлайн сервісів. Ми сформуваємо комплекс завдань, що доповнюють навчальні матеріали та перетворюють урок на сучасний та інтерактивний. Ми створили завдання на базі підручника 10 – класу англійської мови автору О. Карпюк 2018 року передбаченого освітньою програмою. Для того, щоб більш точно створити завдання ми проаналізували зміст підручника, а саме типи завдань запропонованих автором.

Навчальний посібник складається з:

- Завдань на розвиток навичків аудіювання та сприймання матеріалу на слух;
- Завдання для розвитку навичків та вмінь комунікації в групі;
- Завдання для розвитку навичків та вмінь підтримувати діалог зі співбесідником;
- Додаткові завдання на розвиток навичків та вмінь;
- Завдання для розвитку навичку письма;
- Завдання на домашнє опрацювання;
- Завдання на розвитку навичку читання та розуміння автентичної інформації;
- Словникові роботи.

Також в розділі 2.1 ми проаналізували зміст підручника, назви підрозділів, які розкривають основні теми. Підручник О. Карпюк складається із дев'яти розділів. Також слід зазначити, що кожний розділ складається з певних рубрик та мають мету розвивати певні навички та вміння учнів, а саме:

- активізація попередньо засвоєного матеріалу (warm up) ;
- розвиток навичків читання (Focus on Reading) ;
- розширення словникового запасу (Develop your vocabulary) ;
- розвиток навичків граматичної компетентності (Build up your grammar);
- удосконалення навичків аудіювання (Focus on listening) ;
- розвиток навичків мовлення (Focus on speaking) ;
- розвиток навичків письма (Focus on writing) ;
- застосування вивченого матеріалу (Use your skills) ;
- контроль знань (Check your English).

Також ми зробили детальний розбір кожної рубрики підручника. Де схарактеризували їх суть та роль у викладанні англійської мови. Також в підрозділі 2.1 ми навели приклади завдань створених на основі digital – технологій. Ми продемонстрували знімки з екрану WEB - сервісу Plickers, Kahoot, PurposeGames та описали тип завдання, які були представленні учням для виконання, а саме:

- Вибір правильного варіанту лексичної одиниці;
- Обрати пропущене слово у реченні ;
- Об'єднати частини речення за структурою та змістом.

Після проведення експериментальних уроків з використанням інтерактивних завдань ми запропонували учням пройти опитування для того, щоб отримати від них зворотний зв'язок. Опитування складалось з чотирьох питань. Суть питань полягала у відношенні учнів до експериментального навчання.

Також, в процесі ми часто застосовували інформаційні картки. Вони допомагали продемонструвати граматику та лексичні одиниці уроку. В даній роботі ми навели приклад наочно – ілюстративного матеріалу, створеного у сервісі Mindomo за темою «Present perfect continuous». Схема продемонструвала, яким чином будуються речення у ствердженні, запереченні та запитанні.

В розділі 2.3 ми продемонстрували результати нашого методичного дослідження. Для отримання результатів ми використали дані отримані під час першого та кінцевого етапу дослідження учнів. Дослідження було спрямоване на виявлення продуктивності digital - технологій у процесі формування граматичної та інших компетентності з англійської мови. Ми досягли поставленої мети, оскільки ми проаналізували ефективність впровадження digital - технологій на уроках англійської мови у старших класах, зокрема серії завдань створених на онлайн сервісах.

У процесі експериментального навчання ми дізналися рівень граматичної обізнаності учнів 10 класів до та після проведеного експерименту також рівень знань після застосування проєктної методики, під впливом різних досліджень та заходів, перевірили продуктивність створеної методики із застосуванням інтерактивних завдань створених на онлайн сервісах.

Ми провели спостереження в 10 класах Широківського ліцею № 2. Для того, щоб отримати максимально точні дані ми проводили опитування та робили спостереження одразу в обох класах. Один із класів навчався з використанням циклу онлайн завдань створених на веб – сервісах, та інший клас вивчав англійську мову за стандартною програмою. Експеримент було проведено з 05.09.2022 – 28.09.2022.

В дослідженні взяли участь 34 учні, з них - 16 дівчат та 18 хлопців. На початковому етапі ми дізналися рівень англійської мови та за результатами учні мають різні рівні володіння англійської мови це зумовлено труднощами з якими зіштовхується особистість під час вивчення іноземної мови.

Під час дослідження ми використали графічний спосіб спостереження та для аналізу інформації ми використали заставний спосіб. Наше дослідження відбувалось протягом п'яти етапів:

1. Проведення пробного уроку;
2. Систематизація отриманих результатів під час першого етапу дослідження;
3. Проведення серії уроків з впровадженням інтерактивних завдань, описаних в розділі 2.1;
4. Систематизація отриманих результатів під час другого етапу спостереження;
5. Зіставлення отриманих результатів та їх аналіз, висновки.

Ми проаналізували шкалу оцінювання учнів в ліцеї та дали невелику характеристику. Також після проведення першого тестування ми не оголосили результати школярам для того, щоб не згасити бажання брати участь в нашому експериментальному навчанні.

Для того, щоб зрозуміти які найчастіше помилки допускають учні, ми створили їх список під час проведення тестування:

1. Необізнаність у злічувальні та незлічувальні іменники
2. Неправильне використання часів англійської мови.
3. Неправильне використання модальних дієслів.
4. Неправильне використання займенників
5. Неправильне використання конструкції *there was / there were*

Дані отримані під час опитування ми зобразили у вигляді діаграм та таблиць експериментального та контрольного класу. Також після аналізу кожної з помилок ми зіставили дані про граматичну компетенцію учнів у відсотках.

Виходячи з отриманих результатів, ми побачили що застосування онлайн технологій на уроках англійської мови модернізує та допомагає швидше удосконалити учням граматичну компетентність. Експериментальний клас під час

першого опитування зробив 66% помилок у тесті, після сумлінної роботи дані показники зменшились і учні зробили тільки 37% помилок тобто на 20 % менше.

Контрольний клас на початку експерименту зробили 64 %, а під час кінцевого тестування 49% тобто ми бачимо, що кількість допущених помилок скоротилась лише на 14%. Це набагато менше ніж в експериментальному класі.

В результаті експериментального дослідження ми зробили висновок, що застосування онлайн технологій на уроках відіграє важливу роль, окрім того, що воно мотивує учнів до навчання. Впровадження онлайн технологій покращує рівень англійської мови та допомагає краще опанувати навчальний матеріал.

ВИСНОВКИ

В науковій роботі ми намагались дослідити ефективність та вплив цифрової технології для учнів старших класів. Протягом аналізу нам вдалось розв'язати задачі поставлені на першому етапі роботи:

По–перше, ми схарактеризували поняття граматичної компетентності та перешкоди, які можуть виникати у процесі навчання. В результаті ми отримали детальну характеристику компетентності та її складових. Вона складається зі знань різних аспектів мови (лексики, морфології, фонетики та орфографії), навичків застосовувати отримані знання на практиці для розв'язання різних комунікативних ситуацій. Ми проаналізували праці зарубіжних та вітчизняних науковців, які займалися дослідженням компетентності та у процесі дослідження ми виокремили таких авторів О. І. Башмаков, О. Г. Бермус, П. М. Бісіркін, Д. В. Бородаєв, Ю. А. Бріскін, Р. П. Бужиков, О. П. Буйницька, Т. М. Винарчук, О. О. Галочкіна, Я. М. Глинський та інших лінгвістів.

Також ми проаналізували два поняття, а саме компетенції та компетентності та схарактеризували їх схожість та відмінність, перше зосереджує увагу на зовнішній діяльності, а друге на внутрішніх особистісних характеристиках людини. Окрім характеристики компетентності ми з'ясували її структурні компоненти: прагматична компетентність; соціолінгвістична компетентність; лінгвістична компетентність, яка складається з: лексичної, граматичної, семантичної, фонологічної, орфографічної та орфоепічної компетентності.

Деякі дослідники виокремлюють два шляхи опанування граматичною компетентністю: експліцитний та імпліцитний. Експліцитний - це метод опанування мовою через системний підхід. Імпліцитний - метод мимовільного та інтуїтивного навчання на практиці. Також при аналізі даного питання ми дізналися про чотири етапи вивчення граматики.

До труднощів під час опанування граматичної компетентності необхідність розвитку рецептивних та репродуктивних умінь, мотивація учня, вміння узагальнювати та запам'ятовувати нову інформацію, труднощі синтаксичного та

морфологічного характеру мови та умови в яких навчається учень.

По–друге, ми визначили поняття Digital-технологій та дослідити їх роль у процесі формування граматичної компетентності. Ми проаналізували необхідність використання сучасних технологій у процесі навчання та проаналізували веб – ресурси, які дозволяють модернізувати уроки англійської мови та допомагають вчителям створювати цікаві й інтерактивні завдання.

Ми виокремили види сервісів Web 2.0 [7, с. 610]: Блоги; Соціальні мережі; Вікі – проекти; соціальні мультимедіа; соціальні пошукові системи і сервіси закладок; соціальні геоінформаційні системи; багатокористувацькі мережеві ігри. В процесі дослідження ми виокремили окремі платформи для самоосвіти: Udacity, Coursera, Future Learn, Edx, Alison, Simpli learn. Також, нам вдалось схарактеризувати етапи впровадження цифрової педагогіки у навчальний процес, виділити декілька підходів до класифікації комп’ютерних технологій, дослідити переваги модернізованого навчання та проаналізувати головні функції комп’ютерних технологій.

Крім того, ми виокремили онлайн – сервіси, які є помічниками для педагогів у процесі навчання. Ми схарактеризували особливості кожного із сервісу та поділили їх на такі категорії:

1. Вікторини, анкети, опитування (JeopardyLab, Kahoot, Plickers, BrainFlips)
2. Дидактичні флеш – ігри (Word learner, ClassTools.net, LearningApps.org, PurposeGames)
3. Інтелект – карти, діаграми (Cacoо, Bubbl.us, Mindomo, Diagramly)
4. Інфографіка (Eeasel.ly, Infogr.am, PiktoChart)
5. Створення та зберігання презентацій (PhotoPeach, Slideboom, Slideshare, Prezi)

По-третє провели дослідження Digital-технологій для викладання англійської мов. Ми створили систему завдань для учнів старших класів на базі онлайн сервісів та сформували комплекс завдань, що доповнюють навчальні матеріали й перетворюють урок на сучасний та інтерактивний.

Дослідження мало таку мету: визначити рівень сформованості граматичної компетентності учнів до проведення експерименту та після впровадження інтерактивних технологій та дослідити ефективність даної методики учнів 10 – х класів.

У процесі дослідження ми використали метод спостереження, аналіз літературних джерел, застосовували бесіду у ході роботи з учнями та аналізували навчальні програми та посібники. Для отримання результатів ми використали дані отримані під час першого та кінцевого етапу дослідження учнів.

Для проведення експерименту було обрано 10 класи Широківського ліцею № 2. Для того, щоб отримати максимально точні дані ми проводили опитування та робили спостереження одразу в обох класах. Один із класів навчався з використанням циклу онлайн завдань створених на веб – сервісах, та інший клас вивчав англійську мову за стандартною програмою.

Виходячи з отриманих результатів, ми побачили що застосування онлайн технологій на уроках англійської мови допомагає швидше удосконалити учням граматичну компетентність. Експериментальний клас під час першого опитування зробив 66% помилок у тесті, після сумлінної роботи дані показники зменшились і учні зробили тільки 37% помилок тобто на 20 % менше.

Контрольний клас на початку експерименту зробили 64 %, а під час кінцевого тестування 49% тобто ми бачимо, що кількість допущених помилок скоротилась лише на 14%.

Отже, застосування онлайн технологій на уроках відіграє важливу роль, окрім того, що воно мотивує учнів до навчання. Впровадження онлайн технологій покращує рівень англійської мови та допомагає краще опановувати навчальний матеріал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар С.П. Компетентність особистості інтегрований компонент навчальних досягнень учнів. Біологія і хімія в школі. 2003. 8-9 с.
2. Ванівська О. М. Реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання іноземної мови у вищій школі. *Науковий вісник ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2016. Випуск 1 (38). 71–75 с.
3. Головань М.С. Компетенція і компетентність: Досвід теорії, теорія досвіду. 2011. 224 – 234 с.
4. Гончаренко С.У. Професійна освіта: Словник: Навч. пос. Київ: Вища школа, 2000. 149 с.
5. Ільченко В.Р. Інтеграція змісту освіти. *Рідна школа*, 1993. № 7. 49–50 с.
6. Кремень В.Г. Енциклопедія освіти: академія педагогічних наук України. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с
7. Масалова С. В. Використання аутентичних відеоматеріалів при навчання іноземній мові. *Молодий учений*, 2015 р. №15. 46–48 с.
8. Міністерство освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
9. Мойсеюк В. Ю. Педагогіка. 2009. 656 с.
- 10.Найдьонова А.В. Використання технологій web 2.0 для розробки дидактичних матеріалів. 2017. 73 с.
- 11.Патаркін Є. Д., Створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот на базі мережевих сервісів Веб 2.0. Київ: Навч.-метод. центр
- 12.Резіна О.В. Формування інформаційно-пошукових та дослідницьких умінь учнів старшої школи в процесі навчання інформатики: Автореф. дис.канд. пед. наук: 13.00.02. Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. Київ, 2005. 20 с
- 13.Родигіна І.В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. Харків: група «Основа», 2005.

14. Семчинський С.В. Загальне мовознавство. Київ: головне видавництво «Видавничого об'єднання «вища школа»»
15. Сидоренко І. М. Соціокультурна компетенція і контексті формування комунікативної культури студентів. Київ, 2011. 5–7 с.
16. Федорова З. І. До питання формування граматичної компетентності в середніх загальноосвітніх школах. URL:
<http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/48-visimnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internetkonferentsiya/413-do-pitannya-formuvannya-gramatichnoji-kompetentsiji-vserednikh-zagalnoosvitnikh-shkolakh>
17. Шулик П. Л., Кеби О. В. Фондові лекції викладачів факультету іноземної філології : навчальне видання. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. 184 с.
18. Яременко В.В., Сліпушко О.М. Новий тлумачний словник української мови (у трьох томах). том 1. Київ: “АКОНІТ”, 2006. 926 с.
19. Boettcher I. Kreatives Schreiben. Grundlagen und Methoden; Beispiele fuer Faecher und Projekte; Schreibecke und Dokumentation. Berlin : Auflage, 2008.
20. Digital pedagogy URL:
<https://www.igi-global.com/dictionary/digital-pedagogy-from-the-perspective-of-early-childhood-education/7681>
21. Downes S. E-learning 2.0. E-Learn Magazine. 2005. URL:
<http://elearnmag.acm.org/featured.cfm?aid=1104968>.
22. E-Learn Magazine. 2005.
URL: <http://elearnmag.acm.org/featured.cfm?aid=1104968>.
23. Haeusermann U., Piepho H.-E. Aufgaben-Handbuch, DaF-Abriss einer Aufgabenund Uebungstypologie. München, 1996.
24. Hunke H.W., Steinig W. Deutsch als Fremdsprache. Eine Einfuehrung. Berlin : Auflage, 2005.
25. Matarese V. Collaborative research writing: developmental editing with an

underlying educational vein. *Supporting research writing: roles and challenges in multilingual settings*. Oxford: Chandos, 2013. 221–235 p.

26. Stommel J. Critical Digital Pedagogy: a definition. *Hybrid Pedagogy* a digital journal of learning, teaching and technology URL:

<https://hybridpedagogy.org/critical-digital-pedagogy-definition/>

27. Strauss S., Lee J., Ahn K. Applying Conceptual Grammar to Advanced-Level Language Teaching: The Case of Two Completive Constructions in Korean / *The Modern Language Journal*, vol. 90. № 2, 2006. 185 p.